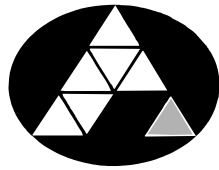

POHJOIS-KARJALAN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma

Jenna Repo
Iina Tolvanen

PÄIVÄKOTIESITE YHTEISTOIMINNALLISEN PROSESSIN TUO-
TOKSENA

Opinnäytetyö
Marraskuu 2011

POHJOIS-KARJALAN
AMMATIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2011
Sosiaalialan koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
p. (013) 260 6600 p. (013) 260 6906

Tekijä(t)
Jenna Repo, Iina Tolvanen

Nimeke
Päiväkotiesite yhteistoiminnallisen prosessin tuotoksena

Toimeksiantaja
Joensuun kaupungin Penttilän päiväkot

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa uusi päiväkotiesite Joensuun kaupungin Penttilän päiväkotiin. Tavoitteena oli tuottaa informatiivinen ja ajanmukainen esite, joka vastaisi työntekijöiden ja vanhempien toiveisiin ja tarpeisiin. Päiväkotiesitteen laadintaprosessi mukaili tuotekehitysprosessin vaiheita. Uusi päiväkotiesite luotiin yhteistoiminnallisina menetelmin yhdessä päiväkodin työntekijöiden ja päiväkodin lasten vanhempien kanssa. Yhteistoiminnallisina menetelminä käytettiin palavereita ja Learning café -tuokioita.

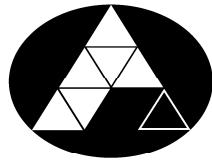
Opinnäytetyön tuloksena syntyi uusi esite, joka esittelee Penttilän päiväkodin lapsiryhmät, henkilökunnan, käytännöt ja päivärytmiin. Päiväkotiesite on tarkoitettu Penttilän päiväkodin asiakkaina oleville vanhemmille. Ensimmäistä kertaa vanhemmat ovat päässeet osallistumaan päiväkotiesitteen laadintaan. Menetelminä päiväkotiesitteen tuottamisessa käytettiin palavereita, parityöskentelyä, Learning café -tuokioita, lasten haastatteluja, ja palautekyselyitä.

Päiväkotiesitteen laadintaprosessin aikana esille nousi tarve jatkokehittämiselle. Penttilän päiväkot on parin seuraavan vuoden aikana muutoksen kohteena, sillä päiväkot aiotaan rakentaa uudelleen. Uuden päiväkodin myötä lapsiryhmät lisääntyvät, työntekijöitä tarvitaan lisää ja näin ollen on tarve kokonaan uudelle päiväkotiesitteelle.

Kieli
suomi

Sivuja 41
Liitteet 5
Liitesivumäärä 6

Asiasanat
Yhteistoiminnallisuus, varhaiskasvatus, tuotekehitys, tiedotus

NORTH KARELIA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

THESIS
November 2011
Degree Programme in Social Services
Tikkarinne 9
FIN 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. 358-(0)13-260 6600

Author(s)
Jenna Repo, Iina Tolvanen

Title
Kindergarten-brochure as a result from Co-Operative Process.

Commissioned by
City of Joensuu: Penttilä's kindergarten

Abstract

The purpose of this thesis was to produce a new kindergarten-brochure to Penttilä's kindergarten. The aim of the thesis was to produce informative and up-to-date kindergarten-brochure, which would respond to employees and parents' expectations and wishes. The making process of the kindergarten-brochure adapted the stages of the product development process. The new brochure was made with co-operative methods with the kindergarten's employees and the parents of kindergarten's children. Meetings and Learning café –sessions were used as co-operative methods.

As a result of this thesis was made a new kindergarten-brochure, which introduces Penttilä's kindergarten's children-groups, staff, practices and daily rhythm. Kindergarten-brochure was made for the parents of Penttilä's kindergarten. For the first time the parents got to be part of brochure making. Methods of making the kindergarten-brochure were meetings, pair work, Learning café –sessions, children's interviews and feedback-inquiries.

During the making process a need for follow-up development arose. Penttilä's kindergarten is going to undergo changes during the next few years. City of Joensuu is going to re-build Penttilä's kindergarten. In the new kindergarten the amount of children-groups will increase and more staff will be needed which leads to need of a wholly new kindergarten-brochure.

Language
Finnish

Pages 41
Appendices 5
Pages of Appendices 6

Keywords

Co-operative, early childhood education, product development, informing

OSA 1

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto	5
2	Varhaiskasvatus	6
2.1	Kunnallinen päivähoito päiväkodissa	7
2.2	Tiedottaminen asiakkaille	7
2.3	Työn haasteet varhaiskasvattajien arjessa	9
2.4	Asiakkaan näkökulma varhaiskasvatuksessa	13
2.5	Yhteistoiminnallisuus työyhteisössä	14
3	Tehtävän kuvaus	15
4	Päiväkotiesitteen laadinta	15
4.1	Aiempi päiväkotiesite	16
4.2	Tuotekehitysprosessi	16
4.3	Päiväkotiesite tuotekehitysprosessina	18
4.3.1	Ideointi ja tarvetutkimus -vaihe	19
4.3.2	Esitutkimus ja kriteerit -vaihe	20
4.3.3	Luonnosteluvaihe	21
4.3.4	Ensimmäinen suunnitteluvaihe	24
4.3.5	Toinen suunnitteluvaihe	25
4.3.6	Toteutus ja viimeistelyvaihe	26
5	Tulokset	28
6	Pohdinta	30
6.1	Eettisyys ja luotettavuus	37
6.2	Jatkokehitysideat	39
	Lähteet	40

Liitteet

Liite 1 Lupahakemus lasten haastatteluihin

Liite 2 Avoin palautekyselylomake vanhemmille

Liite 3 Tulokset työntekijöiden Learning café – tuokiosta 8.6.2011

Liite 4 Tulokset vanhempien Learning café – illasta 21.6.2011

Liite 5 Lupahakemus päiväkodin nimen käyttöön

OSA 2 Penttilän päiväkotiesite

1 Johdanto

Organisaatioiden rakennemuutokset, tiedon nopea muuttuminen ja sen seuraaminen ovat nykyään työelämän arkea. Nämä työelämän ilmiöt ja muutosmyllerrykset ovat näkyvissä yhä enenevässä määrin myös varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvattajilta vaaditaan monipuolista osaamista, jatkuvaa ammatillista kehittymistä ja joustavuutta työn arjessa.

Opinnäytetyömme lähti liikkeelle yhteisestä kiinnostuksesta varhaiskasvatusta ja toiminnallista opinnäytetyötä kohtaan. Saimme toimeksiannon Joensuun kaupungin kunnalliselta Penttilän päiväkodilta. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa ajanmukainen, informatiivinen ja asiakaslähtöinen päiväkotiesite.

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus muodostui uuden päiväkotiesitteen luomisesta Lecklinin ja Laineen (2009) tuotekehitysprosessia mukaillen. Esite on toteutettu yhteistoiminnallisina menetelmin päiväkodin työntekijöiden ja lasten vanhempien kanssa.

Raportin viitekehyksessä käsittelemme opinnäytetyön kannalta oleellisia asiiasältöjä, kuten varhaiskasvatusta, kunnallista päivähoitoa, asiakkaille tiedottamista, työn haasteita varhaiskasvattajien arjessa, asiakkaan näkökulmaa varhaiskasvatuksessa ja yhteistoiminnallisuutta. Tehtävän kuvauksessa esittelemme työskentelyn lähtökohdat ja Lecklinin ja Laineen (2009) tuotekehitysprosessin, jota sovellamme opinnäytetyöprosessissa. Päiväkotiesitteen laadinnassa kuvaamme toteutunutta toimintaa ja peilaamme toimintaa menetelmäkirjallisuuteen. Tulos-osiossa esittelemme opinnäytetyössä luodun tuotoksen ja sen merkityksen päiväkodille. Pohdinnassa käymme läpi opinnäytetyöprosessia suhteessa viitekehykseen ja menetelmäkirjallisuuteen. Pohdinnassa arvioimme myös opinnäytetyön eettisyyttä ja luotettavuutta sekä esitämme jatkokehitysideoita.

2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen käsite on tullut viime vuosina päivähoidon ja esiopetuksen rinnalle. Varhaiskasvatus on kouluikää edeltävää vuorovaikutuksellista, kasvatuksellista toimintaa aikuisten ja lasten välillä. Vuorovaikutuksellinen, kasvatuksellinen toiminta tapahtuu erilaisissa toimintaympäristöissä. Varhaiskasvatus on siis yhteisöllistä toimintaa. (Karila & Nummenmaa 2001, 15.)

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta, jotta yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapselle mielekkään kokonaisuuden. (Stakes 2005, 11.)

Varhaiskasvatuksessa keskeistä on ammattitaitoinen henkilöstö. Kun kasvatusyhteisöllä ja jokaisella kasvattajalla on vahva ammatillinen osaaminen ja tietoisuus, laadukas varhaiskasvatus on mahdollista saavuttaa. Valtakunnalliset linjaukset määrittelevät varhaiskasvatuksen varhaiskasvatuspalveluissa. Niihin kuuluvat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja erilainen avoin toiminta; näitä palveluja tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat ja seurakunnat. (Stakes 2005, 11.)

Esiopetus on suunnitelmallista opetusta ja kasvatusta, jota tarjotaan vuotta ennen oppivelvollisuuden alkamista. Varhaiskasvatus, varhaiskasvatukseen kuuluva esiopetus ja perusopetus muodostavat lapsen kehitykselle johdonmukaisesti etenevän jatkumon. (Stakes 2005, 11–12.)

Päivähoidossa tehdään myös laajaa verkostotyötä erilaisten ammatillisten tahojen kanssa. Näitä tahoja ovat muun muassa neuvola, puheterapia, toimintaterapia, sairaala, lastensuojelu ja koulu. Päivähoidon perustehtäviin voidaan lukea hoidon, kasvatuksen ja opetuksen lisäksi vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö, verkostotyö ja lastensuojelun tukitoimi. (Koivunen 2009, 11.)

2.1 Kunnallinen päivähoito päiväkodissa

Lasten päivähoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana. Päiväkotihoidoa voidaan järjestää tätä tarkoitusta varten varatussa tilassa, jota kutsutaan päiväkodiksi. (Laki lasten päivähoidosta 451/1990.)

Päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoidon piiriin kuuluvien lasten vanhempien heidän kasvatustehtävässään ja yhdessä heidän kanssaan turvata lapselle tasapainoinen kehittyminen. Päivähoidon täytyy tarjota lapselle 1) jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, 2) monipuolista, tukevaa toimintaa ja 3) otollinen kasvuympäristö. Päivähoidon tulee ottaa huomioon lapsen ikä, yksilölliset tarpeet ja yleinen kulttuuriperinne, kun edistetään lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tuetaan lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta. (Keskinen & Virjonen 2004, 14.)

Suomessa päiväkodit ovat osa julkista hyvinvointijärjestelmää. Päiväkotityö pohjautuu yhteiskunnalliseen ympäristöön, erityisesti yhteiskunnan rakenteisiin, kulttuuriin, kasvatustapaan sekä perhettä ja lapsuutta koskeviin käsityksiin. Yhteiskunnallisessa ympäristössä tapahtuvat muutokset muokkaavat työlle asetettavia pätevyysvaatimuksia. Päivähoidon ja päiväkotityön yhteiskunnalliset edellytykset ovat historiallisesti muovautuvia; ne ovat muotoutuneet ja muotoutuvat tulevaisuudessakin erilaisten intressisuuntauksien pyrkiessä omiin päämääriinsä. (Karila & Nummenmaa 2001, 10–11.)

2.2 Tiedottaminen asiakkaille

Yleisesti viestimistapa valitaan aiheen ja kohderyhmän mukaan. Viestin sisältö ja muoto, eli se mitä sanotaan ja miten se sanotaan, valitaan kohderyhmää ja viestin tavoitetta ajatellen. Kohderyhmä kuuntelee viestiä sitä paremmin, mitä paremmin se heitä puhuttelee. (Kaihovirta-Rapo & Lohtala 2007, 12.)

Tiedottamisen tarkoituksena on ennen kaikkea välittää tietoa. Tämä on yksisuuntaista viestintää, jossa vain toinen osapuoli informoi toista. Tiedottamista

käytetään esimerkiksi työelämässä, jossa tiedottamisen kohteena voivat olla asiakkaat, henkilöstö tai sijoittajat. (Kaihovirta-Rapo & Lohtala 2007, 45.)

Työelämässä käytettyjä tiedottamisen tekstejä ovat raportti, muistio ja tiedote. Niiden avulla välitetään uutta informaatiota kohderyhmille tai ne kokoavat tietoa yhdeksi dokumentiksi. Informoiva teksti laaditaan tiiviiksi ja jämäkästi otsikoiduksi, minkä hahmottamista tukevat väliotsikot. Tärkein asia kannattaa mainita jo otsikossa, sillä tiedote rakentuu tärkeysjärjestyksessä, eli tärkein tieto kerrotaan ensiksi. (Kaihovirta-Rapo & Lohtala 2007, 45–46.)

Tiedotteen laatiminen on kannattavaa, kun kohderyhmä on laaja, hankalasti tavoitettavissa kasvokkain tai tiedotteen ei tarvitse olla perillä samana päivänä. Tiedotteella halutaan ensisijaisesti tiedottaa, mutta myös vaikuttaa: vastaanottajan toivotaan käyttäytyvän tietyllä tavalla, noudattaa toivomusta, pyyntöä, kehoitusta tai turvallisuusmääräystä. Tiedotteen laatiminen on helppoa, kun laatija tietää millä tavoin hän haluaa vastaanottajan toimivan. Hyvä tiedote on ennen kaikkea luettavissa nopeasti. (Mattila, Ruusunen & Uola 2006, 176–177.)

Tärkeiden kohtien löytymistä tekstistä helpottaa väliotsikot, kursivointi ja sisentäminen. Kun tiedotteessa on riittävästi informaatiota, jää lisätiedustelut vähäisiksi. Lukija ei saa hukkaa tiedon määrään, joten tiedotetta laatiessa tulee osata kiteyttää. Tekstissä asioiden tulee edetä tärkeysjärjestyksessä. Tiedotetta laatiessa on tärkeää miettiä tarkkaan käytettäviä sanavalintoja. Tekstiä ei pidä täyttää kielteisillä sanoilla, jotka luovat tekstistä kielteisen. Lukijan on helpompi omaksua rehellinen ja kaunistelematon tyyli kuin puolustelevalta ja pahoitteleva. (Mattila, Ruusunen & Uola 2006, 176–177.)

Varhaiskasvatuksessa on pitkälle kehittynyt tiedottamisen kulttuuri. Perheille on tietoa hyvin saatavissa kunnan varhaiskasvatuspalveluista ja hoitoyksikön toiminnasta, kasvatuseriaatteista, tapahtumista, jne. Varhaiskasvatuksessa tiedottaminen on kuitenkin melko usein yksipuolista, jolloin perheille jää informaation vastaanottajan rooli. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

2.3 Työn haasteet varhaiskasvattajien arjessa

Yksi suurimmista haasteista nykyään on yhteiskunnallinen muutos. Yhteiskuntamme on tätä nykyä toisenlainen kuin kaksikymmentä vuotta sitten. Muutos näkyy ennen kaikkea ihmisten toiminnassa, ihmisten välisissä suhteissa, työelämässä, vapaa-ajan viettämisessä, politiikassa, tiedotusvälineissä – kaikkialla. Kaikista radikaaleimmin muutos näkyy työn ja vapaa-ajan välisessä suhteessa. 1960- ja 1970-luvuilla työt tehtiin työaikana ja työpaikalla, kun taas nyky-Suomessa töiden kotiin vieminen on varsin yleistä. (Virtanen 2005, 28–29.)

Myös varhaiskasvatustyön yhteiskunnallinen toimintaympäristö on vuosikymmenten kuluessa muuttunut. Esillä on useita, voimakkaasti käynnissä olevia muutostrendejä, jotka todennäköisesti tulevien vuosien aikana luovat haasteita varhaiskasvatustyölle ja siinä tarvittavalle osaamiselle. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2007, 15.)

Työelämässä on viimeisen kymmenen vuoden aikana tapahtunut koko ajan muutoksia. Yksittäiset organisaatiomuutokset ovat vaihtuneet jatkuvasti muuttuviin organisaatiokokonaisuuksiin. Työelämässä on vastaisuudessa jatkuvia muutoksia. Työntekijöiden on siis oltava jatkuvassa valmiudessa ja liikkeessä. Työn kehittämistä ja sen välineitä täytyy kehittää joustaviksi ja mukautuviksi aina uuteen tilanteeseen, koska maailmassa tapahtuvat muutokset etenevät vauhdilla. (Mönkkönen & Roos 2010, 12.)

Joensuun kaupunki on päättänyt rakentaa Penttilän kaupunginosaan uuden päiväkotirakennuksen vastatakseen kasvaviin päivähoitotarpeisiin. Aiemmin suunnitteilla oli 60-luvulla rakennetun päiväkodin laajennus- ja peruskorjaushanke. Uuteen päiväkotiin on suunnitteilla seitsemän lapsiryhmää, kun nykyisessä päiväkodissa toimii neljä lapsiryhmää. Uutta rakennusta päästään rakentamaan syksyllä 2012, ja hankkeen tulisi valmistua vuoden 2013 loppuun mennessä. (Karjalainen 2011.)

Organisaatiomuutoksilla haetaan yleensä uudenlaista, tehokkaampaa rakennetta. Näillä muutoksilla pyritään löytämään uudenlaisia ajattelu- ja toimintamalleja, joiden avulla organisaation toimintaa ja asiakaspalvelua voidaan kehittää pa-

remmaksi ja sujuvammaksi. Muutosten vaikutusta ei tule aliarvioida. Pelkästään teknisiä organisaatiomuutoksia ei ole olemassa, vaan ne vaikuttavat aina myös työyhteisöön. Koska muutokset ovat pysyvä ilmiö työelämässä, ne sekä kehittävät että rasittavat työyhteisöä ja sen sisäisiä suhteita. Jatkuvassa muutoksessa eläminen koettelee henkilöstön jaksamista, jolloin vaarana on työntekijöiden jakautuminen selviytyjiin sekä vauhdista putoajiin. Kiihtyvässä työelämässä tapaa yhä useammin hyperaktiivisia työntekijöitä, jotka eivät lopeta toimintaa ennen kuin inhimillisen elämän rajat tulevat vastaan. (Mönkkönen & Roos 2010, 260–261.)

Varhaiskasvatuksessa työorganisaatiot ovat olleet muutoshasteiden keskipisteessä. Kritiikkiä ovat erityisesti saaneet byrokraattisesti, hierarkisesti ja sektoreittain rakentuneet työorganisaatiot. Näitä malleja korvaamaan on esitetty monialaista yhteistyötä ja verkostoitumista suosivia malleja. Kun byrokraattisten organisaatioiden keino on olemassa olevien rakenteiden ylläpitäminen; näin ollen uusilta työorganisaatioilta toivotaan joustavuutta, kollektiivista vastuuta, uudenlaisia yhteistyömuotoja, innovatiivisuutta ja jatkuvaa toiminnan arviointia sekä kehitystä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti verkostoyhteistyötä tulee kehittää koko asiakaskuntaa palvelevan verkoston kanssa, mikä varhaiskasvatuksessa koskee siis lasta ja tämän perhettä palvelevaa verkostoa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007, 16.)

Kuntien velvoite varhaiskasvatuspalvelujen järjestäjänä on lisääntynyt, mutta samaan aikaan kunnilla on enemmän liikkumatilaa palvelujen järjestämiseen ja niiden sisältöön. Kunnallisen itsehallinnon myötä valtion normiohjaus on vähentynyt ja siirtynyt informaatio-ohjauksen suuntaan. Tämän muutoksen vuoksi vastuu varhaiskasvatustyön laadun arvioinnista ja kehittämisestä on siirtynyt yhä enenevässä määrin paikallisen tason toimijoiden vastuulle. Nyt painotetaan työntekijöiden professionalismia ja professionaalista itsekontrollia ulkoisen kontrollin sijaan. Tämä asettaa ammatillisuuden kehittämiselle haasteita erityisesti varhaiskasvatuksen johtajille, niin päivähoitoyksiköiden kuin kunnan tasolla. Tässä ajassa myös työntekijöiltä edellytetään kykyä osallistua uusiutuvan ja muuttuvan tiedon rakentamiseen, reflektointiin ja hyödyntämiseen arkityössä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007, 17.)

Asiantuntijatyöstä haastavaa ja kuormittavaa tekee erityisesti työelämän kiivastahtisuus ja jatkuvat muutokset. Työelämässä oletetaan, että asiantuntijat pysyvät hallitsemaan suuren määrän tietoa ja taitoa sekä omaksumaan jatkuvasti uutta. Asiantuntijoiden tulee myös vastata suhteellisen itsenäisesti työnsä suorittamisesta, tehdä monipuolista yhteistyötä ja kyetä toimimaan jatkuvasti uudistuvassa ja muuttuvassa työympäristössä. (Alhanen, Kansanaho, Ahtiainen, Kangas, Soini & Soininen 2011, 14.)

Varhaiskasvatuksen kehittämisessä tutkimustoiminnalla on tärkeä merkitys: viime vuosina tutkimustoiminta on lisääntynyt ja tarjolla on tieteellistä tietoa lapsen kasvusta ja oppimisesta, perheistä ja yhteiskunnassa. Tosin informaatioyhteiskunnassa tieto on myös nopeasti uusiutuvaa. Tällöin nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä ammatillinen osaaminen on myös nähtävä dynaamisena ja kehittyvänä. Enää ei riitä muodollinen pätevyys varhaiskasvatuksen ammattiin, vaan ammatillista osaamista on pidettävä yllä ja kehitettävä seuraamalla alan kehitystä. Myös kehittämistyöhön osallistuminen on tullut olennaiseksi osaksi varhaiskasvattajan työtehtäviin. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2007, 18.)

Tiedon yhä nopeampi muuttuminen edellyttää työntekijöiltä uudenlaista ajanhallintaa. Toisin sanoen aikaa on varattava ajattelulle eli asioiden suunnittelemiseen. Usein työntekijöille tuottaa vaikeutta työvuorolistaan merkatut niin sanotut ”kirjalliset työt” tai ”aivoaika”, sillä muille työntekijöille tällä ajalla hoidetut työt eivät välttämättä näy ts. pelätään muiden ajatuksia omasta tekemättömyydestä. (Mönkkönen & Roos 2010, 87.)

Monissa kansallisissa ja kansainvälisissä tulevaisuuden visioissa korostuu tietoyhteiskuntakehitys. Laajasti tietoyhteiskuntakehitys tarkoittaa teknisen tason kysymysten lisäksi kulttuurista – ja yhteiskunnan syvärakenteiden muutosta. Tietoyhteiskuntakehitys vaikuttaa varhaiskasvatustyöhön monin tavoin. Lasten ja perheiden toimintaympäristö teknistyy ja vanhempien työ saattaa olla ajasta ja paikasta riippumatonta. Henkilöstön vuorovaikutus asiakkaiden, työtovereiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa on muuttunut osittain teknologiavälitteiseksi. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2007, 18.)

Verkot ja verkostot tekevät varhaiskasvattajien työpaikoista osan globaalia, elektronista oppimisympäristöä, minkä vuoksi niiden merkitys ammatillisen osaamisen kehittämisessä ja ylläpitämisessä kasvaa. Yhtenä uhkakuvana kuitenkin on se, että varhaiskasvatus jää tietoyhteiskuntakehityksen ulkopuolelle. Viimeaikaiset tutkimukset paljastavat, että tieto- ja viestintätekniiikan käyttö varhaiskasvatuksen työympäristössä on epäsäännöllistä ja vaihtelevaa. Tieto- ja viestintätekniiikan infrastruktuuri ei ole jokaisen työntekijän käytettävissä eikä tietotekninen osaaminen riitä sen käyttämiseen. Tietoyhteiskuntaan liittyvät kysymykset ovat nousemassa yhdeksi keskeiseksi kehittämiskohteeksi varhaiskasvatuksessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007, 18.)

Tietotekniikalla tarkoitetaan tietokoneita, niiden välisiä yhteyksiä ja useista toisiinsa yhteydessä olevista tietokoneista muodostuvaa verkkoa. Kyseenomaisia verkkoja käytetään tiedon hankkimiseen, välittämiseen ja keskinäiseen kommunikointiin. Yleensä puhutaan internetistä, joka on kansainvälisesti laajin tieto- ja viestintäverkko. (Kangassalo 2001, 78.)

Sosiaalialan ammattilaisten tietotekniikkataitoja on selvitetty vuoden 2006 marraskuussa Kaakkois-Suomessa; alueella Imatra, Joutseno, Kouvola, Kotka, Kuusankoski, Lappeenranta ja Pyhtää. Selvityksen toteutti Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen Kaaso-hanke. Selvitys osoittaa, että selvitysalueella muun muassa varhaiskasvatuksen henkilöstön tietotekniikkaosaamisessa on puutteita. Haasteita aiheuttavat selvityksen mukaan tietokoneen hallinnan perusteet ja tietoturvaan liittyvien riskien tuntemattomuus. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006.)

Tietotekniikan käyttö ja sen vaatimukset kasvavat päivähoidossa; kotien kanssa pidetään yhteyttä sähköisesti ja lapsen kehityskansiot ovat sähköisessä muodossa. Vuonna 2006 tutkimuksessa kävi ilmi, että varhaiskasvatuksen henkilöstöstä viidennes ei käytä tietokonetta lainkaan työ- tai vapaa-ajalla. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2006.) Edellä mainitussa tutkimuksessa saadut tulokset varhaiskasvatuksen henkilöstön tietotekniikkaosaamisesta ovat saattaneet kehittyä viime vuosina parempaan.

Varhaiskasvattajille tarjotaan yleensä tieto- ja viestintäteknologian täydennyskoulutusta etäopetuksena. Tiettyyn paikkaan sidotun koulutuksen toteutumises- sa on haasteita, sillä päiväkodista lähteminen kesken työpäivän on hankalaa. Sijaisia ei palkata yleensä koulutuksen ajaksi, jolloin päiväkotiin jäävien työntekijöiden taakka kasvaa. Etäkoulutuksen etuna on useimmiten se, että opiskelija ei ole sidottu tiettyyn paikkaan eikä aikaan. Työpäivän aikana etäopetukseen osallistuminen on vaikeaa, sillä töiden lomassa ei ole aikaa tai vapaata konetta koulutukseen osallistumiseen. Päiväkodintyöntekijöillä on mahdollisuus osallis- tua tieto- ja viestintäteknikan opetukseen, jos hänellä on kotonaan tietokone ja Internet-yhteys. Tämä edellyttää tietenkin tietokoneen käytön perustaitojen hal- litsemista. (Kangassalo 2001, 86–87.)

2.4 Asiakkaan näkökulma varhaiskasvatuksessa

Päivähoidon laadun arvioinnin yhtenä tehtävänä on asiakasnäkökulman esiin nostaminen. Tällöin asiakas on päivähoiton vaikuttaja ja laadunmäärittäjä. Päi- vähoidon asiakkaita ovat lapsi, perhe, päivähoiton henkilökunta, hallinto ja kaikki kansalaiset, joille päivähoitolla on jotain merkitystä. (Hujala, Puroila, Par- rila & Nivala 2007, 154.)

Asiakaslähtöinen uudistaminen tarkoittaa ensisijaisesti uudistamisen subjektiivista puolta: kuinka hyvin palvelu tyydyttää käyttäjän vaatimuksia ja tarpeita (Nikkilä, Paasivaara & Suhonen 2008, 36). Asiakkaiden kanssa tehtävässä työssä keskeisintä on halu ja kyky ymmärtää asiakkaiden käytäntöjä, pyrkimyksiä ja toimintaympäristöjä (Ruckenstein, Suikkanen & Tamminen 2011, 124).

Hyvinvointipalveluissa asiakkaan asema on viime aikoina ollut tarkastelun alla. Asiakkaiden asiantuntemusta omasta elämäntilanteestaan on alettu korostaa yhä enemmän. Enenevässä määrin palvelun tavoitteeksi ja laadun kriteeriksi nostetaan asiakaslähtöisyys sekä asiakkaan osallisuus. Varhaiskasvatuksessa tämä malli näkyy niin, että vanhempien tukemisesta siirrytään kohti ammattilai- sen ja vanhemman tasavertaisempaa suhdetta. Valtakunnalliset linjaukset ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet painottavat työntekijöiden ja vanhempi- en yhteistä kasvatustehtävää sekä kasvatuskumppanuutta. (Sosiaali- ja terve- ysministeriö 2007, 15–16.) Varhaiskasvattajat ovat vastuussa vanhempien kan-

nustamisesta yhteistyöhön luomalla yhteistyölle edellytykset eli työyhteisö osallistaa vanhempia (Koivunen 2009, 152).

2.5 Yhteistoiminnallisuus työyhteisössä

Yhteistoiminnallisuus on korkein sosiaalisen vuorovaikutuksen taso, joka esiintyy harvoin työyhteisön kohtaamishetkissä. Yhteistoiminnallisuus luo merkitystä molemmille toimija-osapuolille. Sitoutuminen on yksi yhteistoiminnallisuuden edellytyksistä. Sitoutumisella ei yhteistoiminnallisuudesta puhuttaessa kuitenkaan tarkoiteta sitouttamista vaan ihmisten sitoutumista ja vaikuttamista toisiinsa. (Mönkkönen & Roos 2010, 195–196.)

Ryhmässä yhteistoiminnallisuus esiintyy tilan antona toisille toimijoille sekä toimijoiden roolijakona, mutta kukaan toimijoista ei ota itselleen liikaa vastuuta. Puhumisen lisäksi ryhmässä löydetään yhdessä toimimisen muoto. Ryhmällä on yhteinen suunta ja kaikilla on valmius nähdä vaivaa yhteisen suunnan eteen. Työ jaetaan määrätietoisesti, jolloin jokaisella toimijalla on oma vastuualueensa. Toimija vie omalle vastuu-alueelleen kuuluvan toteutuksen seuraavaan yhteistoimintahetkeen muiden arvioitavaksi. Taitavat toimijat osaavat hyödyntää ryhmässä esiintyvää erilaista osaamista ja kykenevät viemään prosessinsa eteenpäin jatkumona. Toimijoiden välinen luottamus luo suhteen, jossa kontrollia ei tarvita. (Mönkkönen & Roos 2010, 196.)

Muutoksissa yhteistoiminnallisuuden edistäminen on tärkeää, sillä tällaisissa suhteissa ideoilla on mahdollisuus jalostua ja eri sektorin työntekijöillä on mahdollisuus tuoda ajatuksensa yhteiseen tietoon, yhteiselle alueelle. Edellä mainittua tilannetta voidaan kutsua ihanteelliseksi, yhteispäättämiseksi. (Mönkkönen & Roos 2010, 199.)

Yhteispäättämisen tilassa valta ja tieto on jaettu, eli asioita kehitetään yhdessä. Yhteistoiminnallisuuden onnistuminen vaatii yhteistä aikaa, mikä on yhä harvemmin mahdollista nopeasti muuttuvien rakenteiden takia. Nopeiden tuloksien ja tuloksellisuuden vaatimukset eivät anna mahdollisuutta ideoiden pitkään kypsyttelyyn ja toimintaprosessit pitää viedä äärimilleen. Edellä mainitun toimintaprosessimallin mukaisesti saadaan aikaan yksikertaisia tuotteita, joissa nope-

us, määrä, ennakoitavuus ja kontrollointi ovat oleellisimpia arvoja. (Mönkkönen & Roos 2010, 199.)

3 Tehtävän kuvaus

Opinnäytetyömme oli toimeksianto Penttilän päiväkodilta. Tehtävänä oli päivittää päiväkotiesite ja päiväkodin Internet-sivut. Internet-sivujen päivitys jäi kuitenkin pois toimeksiannosta meneillään olevien rakenteellisten muutosten vuoksi. Päiväkotiesite tulee 80 lapsiperheen käyttöön. Työskentelymme tavoitteena oli tuottaa informatiivinen esite, joka vastaisi sekä asiakkaiden että päiväkodin työntekijöiden tarpeisiin ja toiveisiin. Tavoitteena oli myös ottaa huomioon ensimmäisen kerran päivähoidon asiakkaiksi tulevat lapsiperheet ja heitä askarruttavat käytännöt.

Penttilän päiväkotiki on yksi Joensuun kaupungin kunnallisista päiväkodeista. Se tuottaa päivähoitopalvelua Vehkalahden ja Penttilän alueella lapsiperheille. Päiväkotiki toimii kahdessa osoitteessa: se on aloittanut toimintansa Vehkakujalla syksyllä 1978, ja Peltolankadulla sijaitseva toimipiste aloitti toimintansa syksyllä 2008. Päiväkodissa toimii tällä hetkellä neljä lapsiryhmää, ja työntekijöitä talossa on 16. (Penttilän päiväkotiesite 2011.)

4 Päiväkotiesitteen laadinta

Opinnäytetyön prosessi alkoi, kun saimme etsimämme toimeksiannon Joensuun kaupungin kunnalliselta päiväkodilta helmikuussa 2011. Toiminnallinen osuus alkoi toukokuun 2011 lopulla ja päättyi elokuun 2011 puolivälissä.

Tässä osiossa esittelemme aluksi Penttilän päiväkodin aiempaa päiväkotiesitettä, tuotekehitysprosessia ja päiväkotiesitteen laadintaa tuotekehitysprosessina. Käsittelemme päiväkotiesitteen laadintaprosessin mukailien Lecklinin ja Laineen (2009) tuotekehitysprosessia.

4.1 Aiempi päiväkotiesite

Penttilän päiväkodissa on jo aiempina vuosina ollut käytössä lasten vanhemmille jaettava esite. Esitteessä on ensisijaisesti ollut tietoa lapsiryhmistä, työntekijöistä ja päiväkodin arjesta. Edellisen kerran päiväkotiesite on käyty kokonaisvaltaisesti läpi vuonna 2001, jolloin esitteestä säästettiin sähköinen versio tulevaisuutta varten. Vuoden 2001 esitettä on vuosittain muokattu hieman, jotta se on vastannut kyseistä lukuvuotta. Puolelta välissä vuosikymmentä esitteeseen lisättiin osa päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaa vanhempien luettavaksi.

Parin vuoden sisällä päiväkodissa on tapahtunut paljon henkilöstömuutoksia: päiväkodin johtajan vaihdos ja henkilökunnan uusiutuminen ovat tuoneet mukanaan uudenlaista ajattelumaailmaa. Uusi henkilökunta on lähtenyt muokkaamaan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaa oman näköisekseen. Myös päiväkotiesite vaati uudistumista vastatakseen uuden henkilökunnan ajatuksia ja talon päivitettyjä arvoja.

Esitteen päivitykseen oli noussut tarve myös toiselta taholta: päiväkodin asiakas- ja kassakuntaan kuuluvilta lapsen vanhemmilta. Työntekijät kertoivat meille, millaista tietoa vanhemmat haluavat tai tarvitsevat päiväkotiesitteeseen nykyään.

4.2 Tuotekehitysprosessi

Tuotekehitys kulkee innovoinnin kanssa samaa polkua. Tuotekehitys lähtee ideoiden keräämisestä. Ylihervan tutkimuksen mukaan asiakkaat, toimittajat ja toimintaympäristö yleisesti antavat parhaimmat ideat toiminnan kehittämiseksi. Tuotekehityksessä kannattaa siis ensiksi nimetä tärkeimmät sidosryhmät ja suunnitella menetelmiä, joilla ideat kerätään talteen. Ideoiden kerääminen asiakailta voi osoittautua haastavaksi, mutta tässä auttaa erilaisten käyttäjäryhmien perustaminen ja tukipalveluiden toteuttaminen. Näin asiakailta saadaan tuoteideoita ja ongelmatietoja helpommin. (Lecklin & Laine 2009, 226.)

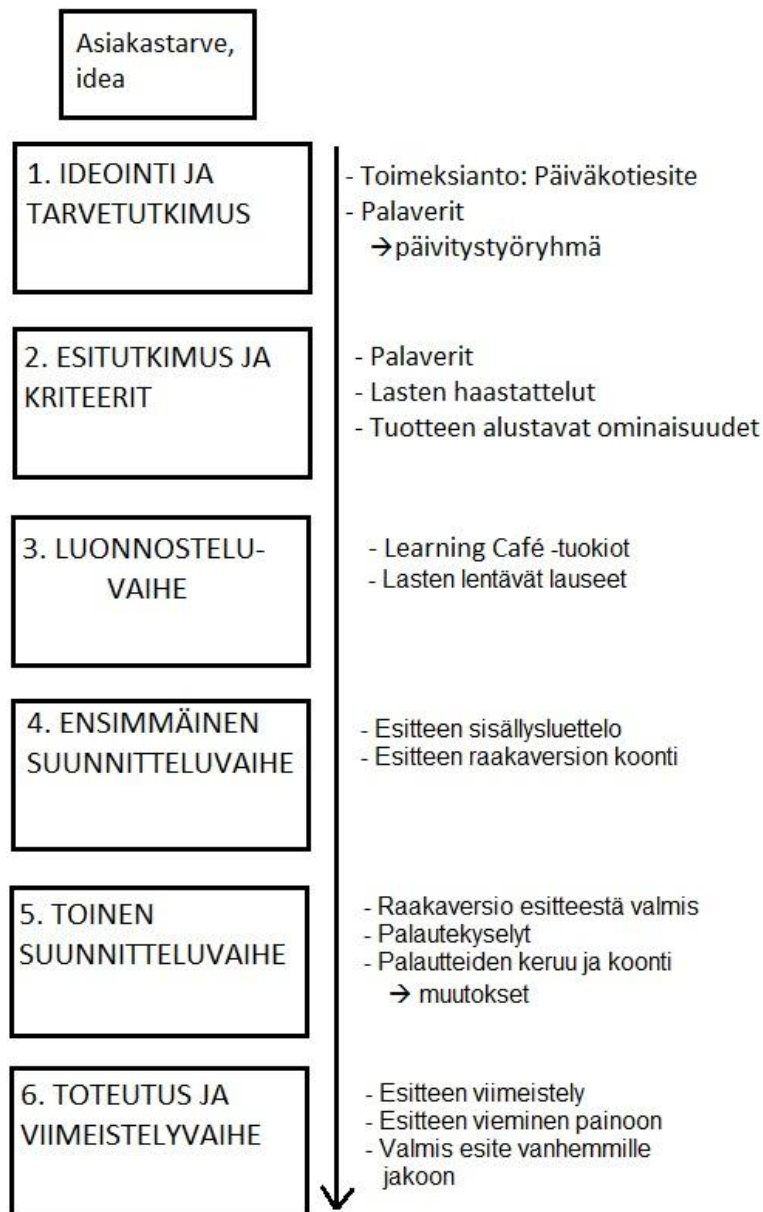
Kun toteutettavat ideat on valittu ehdotusten joukosta, tuotekehitys jatkuu yleensä projektimuodossa. Tuotekehitykselle kannattaa laatia yhtenäiset puit-

teet ja käyttöönottaa erillinen tuotekehitysprosessi. Tuotekehitysprosessin avulla varmistetaan uudistuminen. (Lecklin & Laine 2009, 228.)

Tarve tuotekehitysprojektille voi lähteä esimerkiksi asiakkaalta tulleista toivomuksista, puutteesta nykyisessä tuotteessa, uusista teknologisista parantamismahdollisuuksista, yhteiskunnan tai ympäristön muutoksista tai uusista innovaatioista. Tuotekehityksessä tärkeintä on asiakaslähtöisyys. (Pelin 2004, 52–54.)

Asiakkaan odotukset on helpompi asettaa oikealle tasolle, kun asiakas on mukana tuotekehittelyprosessissa. Hän voi ottaa kantaa erilaisiin vaihtoehtoihin tai kuulua kokeiluryhmään. Tuotteen kokeilemisella voidaan saada realistinen kuva uuden tuotteen laadusta ja soveltuvuudesta jo ennen varsinaisen tuotannon käynnistämistä. (Lecklin & Laine 2009, 231–232.)

TUOTEKEHITYSPROSESSIN PÄÄVAIHEET

Kuva. Tuotekehitysprosessimme päävaiheet Leckliniä ja Lainetta (2009) soveltaen.

4.3 Päiväkotiesite tuotekehitysprosessina

Tässä kappaleessa olemme jaotelleet toteutuneen työskentelyn Lecklinin ja Laineen (2009) tuotekehitysprosessia mukaillen. Työskentelyprosessi mukailee tuotekehitysprosessin päävaiheita: ideointivaihe, esitutkimus, luonnosteluvaihe, suunnitteluvaiheet sekä toteutus- ja viimeistelyvaihe.

4.3.1 Ideointi ja tarvetutkimus -vaihe

Lecklinin ja Laineen (2009) mukaan Ideointi ja tarvetutkimus –vaihe voi käynnistyä tutkimustoiminnan, markkinoinnin tai tuotekehityksen ideasta. He mainitsivat, että tuoteidean taustalla tulisi olla tarve asiakkaalta tai käyttäjältä.

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi helmikuussa 2011, jolloin otimme yhteyttä viiteen Joensuun kaupungin kunnalliseen päiväkotiin Karsikko-, Niinivaara- ja Penttilä-alueella. Yhteydenotot tapahtuivat sähköpostitse. Yksi päiväkoti ilmoitti kiinnostuksestaan toteuttaa toiminnallinen opinnäytetyö kanssamme. Heillä oli tarve päivittää päiväkotiesite ja Internet-sivut, joten nyt meillä oli idea tuotekehitysprosessille, jonka lähtökohtana oli asiakkaalta noussut tarve.

Ensimmäisen tapaaminen oli helmikuussa, jolloin sovimme päiväkodin johtajan kanssa yhteistyöstä. Olimme Lecklinin ja Laineen (2009) tuotekehitysprosessin mukaan ideointi ja tarvetutkimus –vaiheessa, jossa selvittelimme molempien osapuolten tarpeita ja tavoitteita työskentelylle. Molempien osapuolten kannalta otollisimmaksi ajankohdaksi työskentelylle osoittautui kevät ja kesä vuonna 2011. Päiväkodin puolesta kiireellisin aika vuodesta oli kevään lopulla ohitse ja me saimme päätökseen opintojen viimeisen harjoittelun toukokuun alussa. Olimme yhteydessä päiväkotiin helmi-toukokuun aikana sähköpostin välityksellä ja kävimme muutaman kerran palaverissa päiväkodilla.

Kokousten ja palaverien järjestäminen on työskentelyn kannalta oleellista toimintaa. Palaverien tarkoituksena on käydä läpi työn aikataulua, ongelmien kartoitusta ja mahdollista ratkaisua sekä tiedotettavia asioita. Projektipalaverissa ei suunnitella vaan tilanne käydään läpi sekä sovitaan tulevista toimenpiteistä. (Ruuska 1999, 102.)

Palaverit noudattivat Ruuskan (1999) palaverikäytäntöjä. Palaverissa tarkasteltiin päiväkotiesitteen aikataulua, mahdollisia ratkaisuja esille tulleisiin ongelmiin ja muita tiedotettavia asioita.

Projektipalaverien tarkoitus on siis seurata työn edistymistä, jotta mahdollisiin aikataulun luistoihin voidaan puuttua ajoissa. Projektikokouksissa tulee läpi-

käydä seuraavia asioita: verrata tilannetta edelliseen kokoukseen (mitä on saatu aikaan edellisen kokouksen jälkeen), mahdolliset poikkeamat, mitä seuraavaksi on saatava aikaan, onko aikataulua myöhästyttäviä tekijöitä tai edistysaskeleita. (Karlsson & Marttala 2001, 91.) Myös kesäkuun aikana käytimme palaveritekniikkaa hyödyksi tapaamisissa.

Olimme jo helmikuussa sopineet päivitysprosessiin aktiivisesti osallistuvan työryhmän, joka koostui kolmesta työntekijästä, päiväkodin johtajasta sekä meistä opiskelijoista. Päivitysprosessia aloitimme työryhmän kanssa toukokuussa. Kutsumme edellä mainittua ryhmää tästä eteenpäin päivitystyöryhmäksi.

4.3.2 Esitutkimus ja kriteerit -vaihe

Toukokuussa toteutui Lecklinin ja Laineen (2009) mainitsema tuotekehitysprosessin esitutkimus ja kriteerit -vaihe, jolloin työskentelimme ammattitaitoisen ja monipuolisen päivitystyöryhmän kanssa. Päivitystyöryhmän kanssa käytiin läpi tuotekehityksen kriteerit ja ideointiin osallistettavat ja osallistuvat osapuolet. Tässä vaiheessa selvitimme alustavasti myös tulevan tuotteen ominaisuuksia lapsilta ja päiväkodin työntekijöiltä.

Toukokuun puolivälissä päiväkotiesitti toiveen, että päivitysprosessi alkaisi kesäkuun puolella. Syyt aloituksen lykkäämiseen olivat kevätkiireet; kevätjuhlan valmistelu, päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen ja kesäpäivystykseen perehdytys. Toukokuun aikana haastattelimme päiväkodin lapsia vanhan päiväkotiesitteen ulkonäköön liittyen. Lasten haastattelut pohjautuivat yhteiseen ideaan lapsilähtöisen ja lasten näköisen esitteen laatimisesta. Lasten haastattelemiseen hankimme kirjalliset luvat (ks. liite 1) heidän vanhemmiltaan toukokuun alussa.

Haastattelun idea on yksinkertainen. Kun halutaan tietää, mitä ihminen ajattelee tai miksi hän toimii tietyllä tavalla, on järkevintä kysyä asiaa häneltä. Haastattelulla tarkoitetaan yleensä henkilökohtaista haastattelua, jossa haastatteli esittää kysymykset suullisesti ja merkitsee haastateltavan vastaukset muistiin. Haastattelun ehdoton etu on sen joustavuus. Haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymys, oikaista väärinkäsityksiä, selventää ilmauksen sanamuotoa ja

käydä keskustelua haastateltavan kanssa. Haastattelussa on tärkeintä saada mahdollisimman paljon tietoa halutusta asiasta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 74–75.) Lasten haastattelut tai lasten keskinäisten keskustelujen seuraaminen ovat suoria menetelmiä hankkia tietoa. Lapsilähtöisen tiedon hankinnassa pyritään tieto hankkimaan mahdollisimman suoraan lapsilta itseltään. Tällöin aikuinen välttää tiedon jäsentelemistä etukäteen ja pyrkii tietoisesti sulkemaan pois omat ennakkokäsityksensä tulkinnoissaan. (Kupila 2004, 11–12.)

Lasten haastattelut vanhan päiväkotiesitteen ulkonäköön liittyen tapahtuivat avoimen haastattelun keinoin. Haastatteluja tehdessämme toinen meistä toimi haastattelijana ja toinen dokumentoijana, kirjaten haastattelun kulun paperille. Kirjoitimme haastattelut myöhemmin puhtaiksi tiedostoiksi tietokoneella.

Avoimen haastattelun tavoitteena on selvittää haastateltavan ajatuksia, mielipiteitä, tunteita ja käsityksiä. Avoin haastattelu etenee keskustelun kaltaisesti. Avoimessa haastattelussa on joustava rakenne. Haastattelijalla on vastuussa tilanteen kulusta, mikä vaatii haastattelijalta enemmän taitoja kuin muissa haastattelumenetelmissä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 205–206.)

Haastatteluun osallistuvat vain ne lapset, joiden vanhemmat olivat täyttäneet ja allekirjoittaneet luvan lapsensa haastattelusta (ks. liite 1). Lapsen osallistuminen tutkimukseen on yksi niistä henkilökohtaisista asioista, joista huoltaja lain mukaan päättää (Langström, Pösö, Rutanen & Vehkalahti 2010, 33). Lapsia haastatellessa haastattelukysymyksiä tuli esittää soveltaen lapsen ikään ja osallistumiskykyyn. Vaikka kyselimme lapsilta mielipiteitä vanhan esitteen ulkonäöstä, päiväkodin työntekijät totesivat myöhemmin esitteen olevan tarkoitettu lasten vanhemmille. Tämän vuoksi lasten mielipiteet esitteen ulkonäöstä eivät olleet enää oleellisia. Kerättyjä lasten kommentteja ei hyödynnetty uuden esitteen ulkonäköä suunniteltaessa.

4.3.3 Luonnosteluvaihe

Kesäkuun alussa kävi ilmi, että opinnäytetyömme koostuisi vain päiväkotiesitteen päivittämisestä. Internet-sivujen päivittäminen meneillään olevan kunnalli-

sen päivähoidon rakennemuutoksen aikana ei olisi kannattavaa. Kesäkuun alussa sovimme alustavan aikataulun, joka rytmitti työskentelyä.

Kesäkuun aikana työskentely koostui kahden Learning café -tuokion järjestämisestä, lasten ryhmähaastattelusta, useasta palaverista päiväkodin johtajan ja työntekijöiden kanssa sekä parityöskentelystä. Jätimme viikoittain tulostetun, senhetkisen version esitteestä työntekijöille kahvihuoneeseen kommentoitavaksi. Työntekijät kirjoittivat tulostettuun esitteeseen korjaus- ja sisältöehdotuksiin, joita hyödynsimme työskentelyssämme. Tarkastutimme ja hyväksytimme päiväkotiesitteen sisällön aina jollakulla päivitystyöryhmään kuuluvalla työntekijällä.

Kesäkuussa toteutettujen lasten ryhmähaastatteluiden tarkoituksena oli kerätä esitteeseen niin sanottuja lentäviä lauseita lasten suusta. Lasten lentävien lauseiden oli tarkoitus toimia esitteessä kevennyksinä. Näistä kevennyksistä oli puhetta palavereissa työntekijöiden kanssa: sekä työntekijät että vanhemmat pitivät näistä kevennyksistä edellisessä esitteessä ja olivat esittäneet alustavan toiveen niiden säilyttämiseen uudessa esitteessä. Luvan näihin lasten ryhmähaastatteluihin saimme päiväkodin johtajalta.

Learning café -menetelmässä työskennellään ja opitaan yhdessä pienissä pöytäryhmissä. Pöytäryhmissä jaetaan kokemuksia ja ideoita, luodaan uutta tietoa ja kyseenalaistetaan aiempia menetelmiä. Menetelmän tarkoituksena on luoda paikka ja aika ajatusten vaihdolle sekä kollektiivisen älykkyyden esiin tuomiselle. Menetelmän avulla synnytetään yhteistä ymmärrystä ja etsitään ratkaisuja hankaliin kysymyksiin. (Kullaslahti 2007.)

Learning café -menetelmän avulla keräsimme tietoa niin työntekijöiltä kuin pieneltä valikoidulta ryhmältä lasten vanhempia. Työntekijäryhmä koostui päiväkodinjohtajasta ja neljästä työntekijästä, jotka olivat töissä kyseenomaisena aikana ja pystyivät osallistumaan tuokioon. Päiväkodin johtaja ja varajohtaja kasasivat kokoon pienen ryhmän lasten vanhempia. Vanhemmat valikoitiin heidän aktiivisuutensa ja ystävyyssuhteidensa perusteella (osallistuneet vanhemmat tunsivat toisensa entuudestaan). Vanhempien tuokio pidettiin illalla 17.00-18.30, koska

tämä aika oli sopivin työssä käyville vanhemmille. Osallistuneiden vanhempien tilanteet hoitosuhteissa erosivat toisistaan: erään vanhemman lapsi oli ollut jo pidemmän aikaa hoidossa, toisen lapsi oli palaamassa päiväkotiin pidemmän tauon jälkeen ja kolmannen lapsi oli syksyllä aloittamassa ensimmäistä päiväkotivuottaan.

Pöytäkeskustelut käydään annetun aiheen kannalta merkityksellisestä kysymyksestä. Kysymyksillä pyritään herättämään keskustelijoiden hiljainen tieto kaikkien kuultavaksi. Pöytiin on varattu paperia, tms., jolle jokainen keskustelija voi hahmotella ajatuksiaan. Muut keskustelijat voivat jatko kehittää ajatusta paperille. Jokaisessa pöydässä on emäntä, jonka tehtävänä on vauhdittaa keskustelua, tehdä muistiinpanoja ja yhteenveto keskustelusta. Pöytäryhmiä vaihdetaan muutamaan kertaan niin, että emäntä jää paikalleen pöytään, toisten etsiessä uudet istumapaikat uudesta pöydästä. (Kullaslahti 2007.)

Learning café -hetkien kysymykset koskivat esitteen tavoitteita, ulkoasua ja sisältöä. Järjestimme hetket päiväkodin liikuntasalissa, joka oli tilana rennompina kuin esimerkiksi virallinen kahvihuone. Laitoimme istuinalustaksi lattialle jumpapatjoja ja ryhmittelimme pitkistä penkeistä patjojen keskelle pöydän. Pöydälle laitoimme A2:n kokoisen kysymyspaperin, jolle osallistujat saivat kirjoittaa ajatuksiaan erivärisillä tusseilla.

Pöytäkeskustelut puretaan puheenjohtajan ohjaamana. Jokainen pöytäkunta tiivistää keskustelunsa tulokset parilla lauseella koko osallistujajoukolle. Puheenjohtaja tekee lopuksi yhteenvedon jokaisesta kysymyksestä. (Kullaslahti 2007.) Molempien Learning café -ryhmien kanssa työskentelyn lopuksi teimme ryhmälle suullisen yhteenvedon esille tulleista ajatuksista ja tiedoista.

Pöytäkeskusteluissa tuotettu materiaali kootaan muistioiksi, jotka tulevat osallistujille näkyväksi (Kullaslahti 2007). Learning café -hetkissä kerätyt tiedot kokosimme erillisiksi tiedostoiksi ja kävimme läpi yhdessä päivitystyöryhmän kanssa. Tulostimme Learning café -tiedostot myös muiden päiväkodin työntekijöiden luettavaksi. Learning café -hetkistä saadut tiedot olivat keskeisessä asemassa esitteen ulkonäön ja sisällön ideoinnissa, suunnittelussa ja toteutuksessa.

sa. Kun tietoja ja ehdotuksia tuli kahdelta eri osapuolelta, oli mahdollista vertailla yhteneväisyyksiä, eroavaisuuksia sekä ristiriitoja toiveiden suhteen. Laaja toivelista antoi paljon ideoita ja mahdollisuuksia esitteen kokoamiseen: moni asia olisi jäänyt esitteestä pois ilman Learning café -hetkiä.

Kysyimme Learning café -hetkeen osallistuneilta vanhemmilta heidän innostustaan osallistua päiväkotiesitteen raakaversioon arviointiin. Saimme heiltä sähköpostiosoitteet, joiden avulla he tulisivat osallistumaan arviointiin.

Lecklinin ja Laineen (2009) tuotekehitysprosessin mukainen luonnosteluvaihe sisälsi meidän tuotekehityksessä ratkaisujen tuottamista Learning Café -tuokioilla. Arvioimme Learning café -tuokioissa saadut tulokset (ratkaisut) siitä näkökulmasta, mikä olisi tarpeellista toteuttaa tässä päiväkotiesitteessä.

4.3.4 Ensimmäinen suunnitteluvaihe

Tiedonkeruun jälkeen ideoimme yhdessä päivitysryhmän kanssa suurpiirteisesti sisällysluettelon esitteeseen. Suunnitellun sisällysluettelon mukaisesti lähdimme kirjoittamaan esitteen sisältöä uuteen, puhtaaseen, sähköiseen tiedostoon. Esitteen tietopohjan lähteinä käytimme päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaa, perehdytyskansiota, turvallisuusohjeita, intranetiä ja suullista tietoa työntekijöiltä.

Juholin (2009) määrittelee intranetin rajatuksi verkkoympäristöksi, joka sisältää organisaation kannalta olennaista tietoa, työkaluja ja yhteistyöalueita henkilöstönsä käyttöön päivittäisissä toimissaan. Intranet sisältää siis tietovaraston, organisaation toimintamallit ja työyhteisön viestintäkeinot. (Juholin 2009, 266.) Vaikka tiedonlähteitä voitiin pitää luotettavina, jouduimme silti muotoilemaan lauseet uusiksi ja pohtimaan virkkeiden asiasisältöjä. Tarkastimme aina uudet tekstit työntekijöillä ja/tai päiväkodin johtajalla. Päiväkodin johtaja oli henkilö, joka viimekädessä päätti tekstin lopullisesta muodosta.

Tekstin kirjoittaminen tapahtui pääosin parityöskentelynä, eli tekstiä tuotettiin tekstiä aiemmin mainituista lähteistä. Kirjoitustyö tapahtui Penttilän päiväkodin

tiloissa, jolloin meillä oli mahdollisuus päästä lähteisiin käsiksi ja saada tukea aina tarvittaessa päiväkodin työntekijöiltä.

Lecklinin ja Laineen (2009) mukaan suunnitteluvaiheeseen lukeutuvat tuotteen toteutussuunnitelma (sisällysluettelo), dokumentointi (raakaversion kirjoittaminen), henkilöstösuunnitelma (yhteistyökumppanit kesä- ja heinäkuun aikana) ja kannattavuuden tarkistus (vanhempien palautekysely). Kannattavuuden tarkistus tuotekehitysprosessissamme sisältyy toiseen suunnitteluvaiheeseen, joten sitä tarkastellaan myöhemmin seuraavassa osiossa.

4.3.5 Toinen suunnitteluvaihe

Päiväkotiesitteen sisältö kirjoitettiin raaka-versioksi kahden viikon aikana. Raaka-versio päiväkotiesitteestä lähetettiin sähköisesti arvioitavaksi päiväkodin työntekijöille ja Learning café -hetkeen osallistuneille vanhemmille. Työntekijät olivat vapaaehtoisesti ilmoittautuneita palautteenantoon, johon haettiin vapaaehtoisia kahvihuoneen pöydälle jätetyllä lomakkeella. Lomakkeeseen vapaaehtoiset pystyivät kirjoittamaan oman sähköpostiosoitteensa yhteydenottoa varten. Työntekijöistä kolme ilmoittautui palautteenantoon. Kolme vanhempaa oli ilmoittautunut sähköpostilla tapahtuvaan palautteenkeruuseen Learning café -tuokion aikana.

Jaoimme kyselyä koskevan kirjeen, joka sisälsi tiedotteen, raaka-version päiväkotiesitteestä ja esitettä koskevan avoimen palautekyselylomakkeen (ks. liite 2), heinäkuun aikana hoidossa olevien Penttilän päiväkodin lasten vanhemmille lasten vaatelokeroihin. Vanhemmilla oli kaksi viikkoa aikaa antaa palautetta päiväkotiesitteestä. Työskentelymme oli näiden kahden viikon ajan tauolla.

Kyselyssä tiedonantajat täyttävät itse heille osoitetun kyselylomakkeen vapaasti kotonaan. Kyselyn tekijä olettaa, että kaikilla vastaajilla on luku- ja kirjoitustaito, eikä heillä ole esimerkiksi kirjoittamista haittaavia tekijöitä. Avoimen kyselyn tekijä olettaa myös, että vastaajat kykenevät, haluavat tai osaavat ilmaista itseään kirjallisesti tarkoittamallaan tavalla. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 74–75.)

Kyselytutkimuksen etuna on se, että sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Kyselymenetelmä on tehokas, sillä se säästää tukijan aikaa ja vaivaa. Kun lomake on suunniteltu huolellisesti, aineiston käsittely tallennettuun muotoon on nopeaa. Kyselytutkimuksessa aikataulu pystytään määrittelemään tiukasti. Kyselytutkimuksessa on myös heikkouksia: aineistoa voidaan pitää pinnallisena ja ei tiedetä kuinka vakavasti vastaajat suhtautuvat tutkimukseen. Ei myöskään varmasti tiedetä, kuinka hyvin vastaajat ovat perehtyneet asiaan, josta kysytään. Vastaamattomuus voi joissakin tapauksissa olla suurta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 191.)

Kyselylomakkeessa avoimet kysymykset sallivat vastaajan itseilmaisun omin sanoin. Avoimet kysymykset eivät ehdota valmiita vastauksia, jolloin kysely osoittaa 1) vastaajien tietämyksen aiheesta, 2) mikä on vastaajasta keskeistä ja 3) vastaajien asiaan liittyvien tunteiden voimakkuuden. Avoimet kysymykset välttävät niitä haittoja, jotka mahdollisesti aiheutuisivat vastaamisen muodosta. Avoimet kysymykset auttavat tunnistamaan motivaatioon liittyviä asioita ja vastaajan viitekehyksiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 197.)

Heinäkuun puolivälissä kerättiin saadut palautteet, joita saatiin yhteensä kuusi kappaletta. Lähetimme palautekyselyitä vanhemmille kirjeitse 18 kappaletta, joista takaisin palautui kolme. Sähköisesti lähetimme lasten vanhemmille kolme palautekyselyviestiä, joihin saimme kaikkiin vastauksen. Vapaaehtoisesti ilmoittaneille työntekijöille lähetimme sähköisesti kolme palautekyselyviestiä, joista yhteenkään emme saaneet vastausta. Palautteista tehtiin yhteenveto, jonka pohjalta teimme muutoksia päiväkotiesitteeseen kahdestaan. Heinäkuun aikana pidimme pari palaveria muutamien päivystystyöryhmään kuuluvien kanssa päiväkotiesitteestä. Palavereissa sovimme muutamia muutoksia esitteen sisältöön. Kävisimme muutokset läpi päiväkodin johtajan kanssa elokuun alussa, jolloin hän palasi lomaltaan.

4.3.6 Toteutus ja viimeistelyvaihe

Alustavan suunnitelman mukaan päiväkotiesitteen olisi pitänyt olla valmis elokuun alussa. Halusimme käydä heinäkuun aikana sisältöön tehdyt muutokset päiväkodin johtajan kanssa ja hyväksyttää ne hänellä.

Elokuun ensimmäisenä päivänä esitteen läpikäymisen ohessa totesimme tarvitsevamme enemmän aikaa työskentelyyn, koska osa sisällöstä tarvitsi vielä viimekäden hiomista työntekijöiden kesken, esitteen kuvitus puuttui ja sen painopaikka oli vielä epävarma. Sovimme johtajan kanssa jatkavamme työskentelyä yhdellä lisäviikolla: tässä ajassa tarvittavat muutokset ehdittäisiin tehdä, etsiä kuvitukseen käytettäviä lasten piirustuksia ja päiväkodin johtaja kerkeäisi kilpailuttaa eri painopaikkavaihtoehdot.

Elokuun toisella viikolla työskentelimme kahtena päivänä esitteen muokkausten parissa. Kävimme läpi koko esitteen sisällön ja teimme siihen muutoksia ja korjauksia työntekijöiden tarkastuksen jälkeen. Lisäksi valitsimme lapsen piirustuksista esitteen sisältöön sopivimmat kuvat ja pohdimme niille paikat. Lasten piirustukset skannattiin tietokoneelle. Etsimme ja lisäsimme myös lapsilta kerätyistä mietteistä muutamat lentävät lauseet esitteeseen kevennykseksi. Päiväkodin johtaja toivoi, että päiväkotiesitteestä tehtäisiin värillinen sekä mustavalkoinen versio. Skannaamamme piirustukset muokkasimme itsenäisesti kotona, koska kotikoneella oli parempi kuvankäsittelyohjelma kuin päiväkodilla.

Kuvat liitettiin päiväkotiesitetiedostoihin ja lähdimme valmiiden esitetiedostojen kanssa päiväkodille. Päiväkodilla hyväksyimme johtajalla vielä viimeiset muokkaukset, tämän jälkeen menimme yhdessä viemään esitteen painoon sähköisinä versioina. Painopaikalla annettiin tiedot esitteen koosta, painettavasta määrästä sekä värillisenä että mustavalkoisena ja valitsimme esitteen kannen värin. Päiväkotiesitteet oli painettu muutamassa viikossa ja ne tulivat jakoon lasten vanhemmille mustavalkoisina. Värilliset esitteet jäivät päiväkotiryhmille. Painetuista päiväkotiesitteistä saimme yhteensä neljä kappaletta, joista kaksi mustavalkoisena ja kaksi värillisenä.

Lecklin ja Laine (2009) lukevat toteutus- ja viimeistelyvaiheeseen lukeutuvan dokumentoinnin viimeistelyn (esitteen viimeistely), tuotteen toteutus- ja toimitusprosessit (painopaikan valinta ja painoon vieminen) sekä myynnin käynnistämisen (esitteen jakaminen vanhemmille).

5 Tulokset

Opinnäytetyöprosessin tuloksena syntyi päiväkotiesite (ks. Osa 2) Penttilän päiväkotiin. Esite on A5-kokoinen vihkonen, jossa on 36 sivua. Kansisivun takana on maininta esitteen kokoamisesta opinnäytetyönä, päivitysprosessiin osallistuneet yhteistyötahot ja päivitysaika. Esite sisältää tietoa Penttilän päiväkodista, henkilökunnasta, päivärytmeistä, päiväkotiryhmistä ja päiväkodin käytännöistä. Sen lopussa on muistiinpanosivuja vanhempien käyttöön sekä liitteitä ohjeiksi lasten vanhemmille. Päiväkotiesitteen kannen kuvituksesta vastasi toinen meistä. Idea kannen kuvitukseen tuli päivitystyöryhmän jäseniltä.

Uusi esite sisältää paljon uudistuksia entiseen esitteeseen verrattuna. Vanha esite oli väriltään vaaleanvihreä, ja sen kannessa oli pieni kuva talvisesta päiväkotirakennuksesta. Vanhan esitteen kannessa luki ”Penttilän päiväkotinäkökuvitus ja osa varhaiskasvatussuunnitelmaa” sekä päiväkodin yhteystiedot. Uusi esite on väriltään oranssi, ja kannen kuvituksena on piirretty kartta Penttilästä. Kartalle on merkitty päiväkodin toimipisteet yhteystietoineen. Uuden esitteen kannessa lukee ”Penttilän päiväkotinäkökuvitus ja osa varhaiskasvatussuunnitelmaa” sekä päiväkotiryhmien puhelinnumerot. Vanhan esitteen takakannessa oli Stakesin internet-sivuilta otettu ”leikissä lapsen sisäinen ja ulkoinen maailma kohtaavat!” -kaaviokuva. Uuden esitteen takakansi on tyhjä. Yksi merkittävimmistä muutoksista uudessa esitteessä on sisällysluettelo, joka helpottaa huomattavasti esitteen sisällön hahmottamista ja käyttöä. Vanha esite alkoi lyhyellä esittelyllä Penttilän päiväkodista.

Yhteisiä asiasisältöjä uudessa ja vanhassa esitteessä ovat päiväkodin esittely, henkilökunnan tiedot, päivärytmit, päiväkotiryhmien esittelyt ja päiväkodin käytännöt. Uudessa esitteessä päiväkodin käytäntöjä on esitelty määrällisesti enemmän ja laajemmin. Esitteessä mainitut käytännöt vastaavat tämän hetken toimintakäytäntöjä päiväkodin arjessa. Uudesta esitteestä jätimme pois päiväkodin omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan (vasu) kuuluvia osia, joita vanhassa esitteessä oli luettavissa. Otteet varhaiskasvatussuunnitelmasta jätettiin pois meneillään olevan varhaiskasvatussuunnitelman päivityksen takia. Katsoimme myös otteet vasusta tarpeettomaksi sisällöksi päiväkotiesitteeseen, sillä jokaisella vanhemmalla on oikeus saada päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma

luettavakseen kokonaisuena. Vanhassa päiväkotiesitteessä otteet vasusta oli sijoitettu keskelle esitettä, mikä teki esitteen luettavuuden sekavaksi.

Opinnäytetyömme tavoitteet konkretisoituivat työntekijöiden (ks. Liite 3) sekä vanhempien (ks. Liite 4) Learning café -hetkistä saatujen ajatusten ja odotusten myötä. Näiden saatujen tietojen pohjalta asetimme opinnäytetyön tavoitteeksi informatiivisen esitteen kokoamisen, joka vastaisi työntekijöiden ja asiakkaiden tarpeisiin. Tavoitteet asetettiin yhdessä päivitystyöryhmän ja päiväkodin johtajan kanssa, sen jälkeen kun kaikki osalliset olivat tutustuneet Learning café -tuokioissa saatuihin tuloksiin. Viime kädessä työntekijät päättivät, mitä Learning café -tuokioissa esitettyjä toiveita valikoitui esitteen toteutukseen, ja miten ne täyttivät tavoitteet.

Päiväkodin esitteen päivitys on aiempina vuosina ollut päiväkodin johtajan vastuulla. Päiväkodin johtaja on tehnyt tarvittaessa muutoksia päiväkotiesitetiedoston ja tulostanut esitteitä jaettavaksi lasten vanhemmille. Tänä vuonna esitteen tekoon osallistui päiväkodin henkilökunnasta johtajan lisäksi päivitystyöryhmä ja henkilökunnasta kaikki ne, jotka omaehtoisesti lukivat ja kommentoivat esitteen raaka-versioita. Päiväkodin henkilökunta kävi esitettä läpi myös talon yhteisissä palaverissa, joissa henkilökunta pystyi esittämään mielipiteitään esitteestä ja henkilökunta päätti yhdessä esitteeseen tehtävistä muutoksista.

Päiväkodin työntekijät ovat vaihtuneet viimeisen parin vuoden aikana. Uudet työntekijät ovat tuoneet uusia ideoita ja ajattelutapoja taloon. Työntekijät kokivat aiemman esitteen vanhanaikaisena, johon heidän oli vaikea samaistua. Opinnäytetyönä kootun esitteen työstöön päiväkodin työntekijät ovat saaneet ottaa osaa, päässeet vaikuttamaan ja tuottamaan sisältöä omasta päiväkotiryhmästä. Sitoutunut päivitystyöryhmä on ollut tiiviimmin mukana sisällön muokkauksessa. Jo tämä työskentelytapa on iso muutos päiväkodissa aiemmin vallassa olleeseen malliin nähden.

Toinen työskentelytavan muutos oli vanhempien osallistuminen. Nyt ensimmäistä kertaa vanhemmat olivat osallisina esitteen ideoinnissa, jolloin he antoivat päiväkodin henkilökunnalle tietoa omista tarpeistaan ja toiveistaan. Osalla las-

ten vanhemmista oli myös mahdollisuus antaa palautetta esitteestä ja näin osallistua esitteen laadintaan.

6 Pohdinta

Olemme tyytyväisiä opinnäytetyönä tehtyyn päiväkotiesitteeseen. Mielestämme onnistuimme toteuttamaan esitteelle asetettuja tavoitteita siinä määrin, mitä oli mahdollista toteuttaa. Osa esitteeseen liittyvistä toiveista karsiutui pois, koska päiväkodin henkilöstö koki ne joko tarpeettomina tai liian haastavina toteuttaa, vaikka meillä opiskelijoilla olisi ollut resursseja toteuttaa toiveet esitteeseen. Vaikka työskentelyprosessi pitkittyi, teimme huolellista työtä rauhassa, mikä tuotti viimeistellyn esitteen. Esite on paikkaansa pitävä ja ajanmukaista tietoa sisältävä, eikä siinä ole kiireen tai epähuomion takia tulleita virheitä. Ainoa häiritsevä asia esitteessä on painossa tapahtunut virhe: liitteisiin on ilmestynyt joka toiselle sivulle sivunumerot. Tämä on meistä riippumaton virhe, mutta se silti häiritsee meitä esitteen tekijöinä.

Myös toimeksiantajana toiminut Penttilän päiväkoti on ilmaissut tyytyväisyytensä tekemäämme työhön. Esitteen tultua painosta saimme päiväkodin johtajalta palautetta, että ”on ilo jakaa tällaista esitettä vanhemmille”. Päiväkodin johtaja ja osa työntekijöistä ilmaisi tyytyväisyyttään tekemäämme työhön jo prosessin aikana sekä prosessin jälkeen. Prosessin aikana saimme kuulla olevamme vastuullisia ja ottavamme vastuuta, kanssamme oli helppo ja joustava työskennellä, sekä olemme osaavaisia.

Työskentely työntekijöiden kanssa oli suurimmilta osin helppoa, jouhevaa ja idearikasta. Päivivitystyöryhmään kuuluneet jäsenet olivat aidosti kiinnostuneita ja sitoutuneita päivitystoimintaan. Yhteiset palaverit päivitystyöryhmän kanssa olivat pitkälti Mönkkösen ja Roosin (2010) määrittelyn mukaan yhteistoiminnallisia. Palavereissa jokainen sai ja uskalsi tuoda esille omat mielipiteensä, ideansa ja toiveensa esitteeseen liittyen. Myös me osallistuimme keskusteluun tasavertaisessa asemassa päiväkodin työntekijöihin nähden, vaikka työntekijöillä oli päättäväältä esitteen sisällön ja ulkonäön suhteen. Prosessissa oli aikaa kypsytel-

lä ideoita ennen varsinaisten päätösten tekoa: päivitysprosessiin oli varattu useampi kuukausi työskentelyaikaa. Jotkut vastuu-alueet jaettiin ryhmän jäsenten osaamisen mukaan, kuten Mönkkönen ja Roos (2010) kuvaavat yhteistoiminnallisuuden toteutumisen määritelmässään.

Työntekijöiden kanssa tehdyssä työskentelyssä ilmeni myös haasteita. Päivitystyöryhmän keskinäisissä palavereissa jäsenten yhteinen aika oli hajanaista: osa työntekijöistä tuli palaveriin myöhässä tai lähti niistä kesken kaiken pois. Toisaalta tällainen palaverikäytös on ymmärrettävää, sillä varhaiskasvatuksessa taukokäytännöt ovat erilaisia kuin muilla työpaikoilla ja lapsiryhmissä on oltava tietty määrä vastuullisia aikuisia tiettyä lapsimäärää kohden. Päiväkodin johtajalla oli velvollisuus vastata puheluihin tai henkilökohtaisiin avunpyyntöihin vaikka työskentely meidän kanssa oli kesken. Nämä keskeytykset, odottelut tai häiriötekijät työskentelyssä toivat meille haasteita ja joutenoloa, sillä työtä ei voinut jatkaa ilman työntekijöiden tai päiväkodin johtajan läsnäoloa.

Mönkkösen ja Roosin (2010) määrittelemän yhteistoiminnallisuuden onnistumisen kannalta tärkeää on yhteinen aika, jota haastaa nopeat rakenteelliset muutokset. Edellä mainittu on myös yksi syy, miksi yhteistä aikaa palaverissa oli vähän. Mönkkönen ja Roos (2010) mainitsevat nopeiden tulosten ja tuloksellisuuden vaatimisen poissulkevan ideoiden pitkän kypsyttelyn ja toimintaprosessien äärimmilleen viennin. Myös meidän työskentelyltä vaadittiin prosessin loppuvaiheessa nopeita tuloksia, jolloin toimintaprosessin ei ollut mahdollista laajentua äärimmilleen ja muutamia ideoita piti päättää nopealla aikavälillä.

Learning café -työskentelyyn olemme tyytyväisiä: hetket tuottivat paljon tietoa ja herättivät paljon keskustelua. Työntekijöille työskentelymuoto oli uusi ja erilainen kuin normaali kahvipöydän äärellä pidetty palaveri. Vaikka menetelmä ei ollut työntekijöille tuttu, he lähtivät helposti työskentelyyn mukaan. Uusi tapa työskennellä vaikutti innostavasti keskustelun kulkuun niin, että välillä jouduimme ohjaamaan keskustelua ajallisesti. Työntekijöiden Learning café -tuokioon nähden vanhempien Learning café -tuokio erosi siinä määrin, että osallistujia oli vähemmän ja he hakivat meistä tukea keskustelulle. Kysyimme vanhemmilta heti Learning café -tuokion jälkeen suullista palautetta. Vanhemmat olivat erit-

täin tyytyväisiä mahdollisuudesta osallistua päiväkotiesitteen ideoimiseen ja erityisesti siitä, että heitä kuultiin.

Palaverihaasteiden lisäksi heinäkuussa ilmaantui uudenlainen haaste työntekijöiden osalta: osa työntekijöistä ei kokenut päiväkotiesitteen päivitystä mielekkääksi työtehtäväksi heinäkuussa. Tämän työntekijät perustelivat sillä, että heinäkuu on suosituin kesälomakuukausi ja työpaikalla pystyy ottamaan hieman rennommin pienemmän lapsimäärän vuoksi. Työntekijöiden haluttomuuteen vaikutti myös toiminta Penttilän päiväkodin sijaan heinäkuussa päivystävän päiväkodin tiloissa. Heinäkuun palavereissa työntekijöillä oli kiire takaisin päiväkotiryhmäänsä. Tähän saattoi vaikuttaa Mönkkösen ja Roosin (2010) mainitsema ”aivoajan” näkymättömyys muille työtovereille, etenkin kun oltiin uudessa työympäristössä ja työtoverit olivat uusia. Esitteen eteen tehty työ ei näkyisi tässä työskentelyporukassa, joten työntekijät halusivat jatkaa esitteen työstämistä omassa päiväkodissa elokuun aikana.

Kesäloma-aika vaikutti myös toteuttamiimme palautekyselyihin palautteiden vähyytenä. Vaikka palautekyselylomakkeen kirjeineen jaettiin vanhemmille lasten lokeroihin sekä lomakkeen täyttäminen ja palauttaminen oli meistä tehty vanhemmille helpoksi, emme saaneet toivomaamme määrää palautteita. Asiakaspalautekyselyyn osallistui vain kolme perhettä 18:sta. Todennäköisenä syyinä matalaan osallistumiseen oli ajankohtana heinäkuu, joka mielletään kesälomakuukautena.

Vaikka konkreettinen palautekyselylomake tuotti vähän tulosta, sähköpostitse vanhemmille toteutettu kysely toimi erinomaisesti. Jokainen kyselyn sähköpostitse vastaanottanut vanhempi antoi palautetta. Sähköpostitse osallistuneet vanhemmat olivat jo aiemmin osallistuneet Learning café -tuokioon, mistä syystä he olivat kiinnostuneempia ja sitoutuneempia esitteen arviointiin. Nämä vanhemmat kokivat myös mahdollisuutensa vaikuttaa esitteen sisältöön ja ulkonäköön positiivisemmin. Sähköpostitse toteutettu työntekijöiden palautekysely ei tuottanut yhtään vastausta. Tähän vaikutti osanottajamäärä (3 henkilöä), joista kaksi kolmesta työskenteli kanssamme kasvatusten heinäkuun aikana ja yksi heistä oli luultavasti lomalla heinäkuun ajan.

Lasten mielipiteiden kuuleminen päiväkotiesitteen ulkonäöstä vaikutti opinnäytetyöprosessin alussa tärkeältä. Palaverien myötä mieliin muistui se, ettei esitteen kohderyhmä ole lapset vaan heidän vanhempansa. Näin ollen lasten mielipiteillä tai toiveilla esitettä kohtaan ei ole merkitystä lopullisessa tuotteessa. Esitteen ulkonäkökyselyn lisäksi kyselimme lapsilta lentäviä ajatuksia heidän päiväkodistaan. Näitä lasten lausahduksia käytettiin päiväkodin työntekijöiden ja lasten vanhempien toiveesta päiväkotiesitteessä pienenä kevennyksenä.

Päiväkotiesitteen ulkonäöllisiin haastatteluihin liittyen meillä oli lasten vanhemmilta kirjalliset luvat (ks. Liite 1), mutta lentävien lauseiden keräämiseen saimme suullisen valtuutuksen päiväkodin johtajalta. Toimintamme olisi ollut luotettavampaa, jos olisimme informoineet lasten vanhempia ja kysyneet heidän lupansa myös lasten ajatusten keräämiseen. Toisaalta näihin haastatteluihin osallistuneita lapsia oli alle kymmenen, he olivat eri lapsiryhmistä, me emme tienneet lasten henkilöllisyyksiä, edes työntekijät eivät olleet haastattelutilanteissa läsnä, eikä lapsia pysty identifiomaan lentävistä lauseista. Vaikka työntekijät olisivat myöhemmin kysyneet lentävien lauseiden sanojaa, me emme tieneet antaa heille vastausta kysymykseen. Kirjasimme ylös vain lentävät lauseet, emme mitään mistä lausujan voisi tunnistaa. Dokumentit haastatteluista olivat vain meidän käytössä ja dokumentit tuhottiin salassa pidettävien asiakirjojen tapaan opinnäytetyön kirjoitusprosessin päätteeksi.

Muun toiminnan lisäksi työskentely toteutui parityöskentelynä. Työstimme päiväkotiesitteen kirjallista muotoa, ohjasimme Learning café -hetket ja suoritimme lasten haastattelut kahdestaan. Olimme parina eri asioita vastuullemme liittyen päiväkotiesitteeseen ja sen prosessiin. Näin suurella vastuulla päiväkotiesite olisi voinut helposti tulla meidän näköiseksi, sisältää meidän henkilökohtaisia mielipiteitä ja asiakokonaisuuksia, joita me pidämme tärkeinä, mutta työntekijöiden viikoittainen arviointi, kehitysideat ja muokkaukset pitivät esitteen päiväkodin näköisenä. Toisaalta pidimme heidän tekstinsä kultaisella keskitiellä: kyseenalaistimme tiettyjen termien käyttöä, lauseiden asiasisältöjä, rakenteita ja ymmärrettävyyttä sekä ehdotimme asiasisältöjä pohjautuen Learning café -tuloksiin.

Opinnäytetyöprosessi mahdollisti loppuvaiheen opintojen ammatillisen kasvun. Meillä molemmilla on opintojen ajalta kokemusta varhaiskasvatuksen kentällä toimimisesta erilaisten harjoittelujen kautta. Olemme suorittaneet Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun sosiaalialan tarjoamia varhaiskasvatuksen vapaavalintaisia opintoja koulutuksen aikana. Meillä oli myös kokemusta materiaalin tuottamisesta eri harjoitteluiden puitteissa, eli esitteen työstäminen ei tuntunut liian haastavalta opinnäytetyönä. Päiväkotiesitteen työstäminen poikkesi kuitenkin edeltävistä töistä: käytimme erilaisia työmuotoja, toimimme molemmille ennestään tuntemattomassa työyhteisössä ja esitteen kohderyhmä erosi edellisistä töistä.

Teimme opinnäytetyöprosessin aikana monipuolista yhteistyötä päiväkotiesitteen eteen. Yhteistyötahoja olivat päiväkodin lapset, lasten vanhemmat, päiväkodin työntekijät, päivähoidon henkilöstö ja kirjapainon työntekijät. Eri yhteistyötahojen kanssa työskenneltäessä jouduttiin huomioimaan erilaisia asioita: mitä informaatiota taho tarvitsee työskentelystä, miten taho tulisi lähestyä, millaista kieltä kommunikoidessa tulee käyttää ja millaista informaatiota taholta saadaan esitettä varten. Työskentely opinnäytetyöprosessissa oli monipuolisinta, mitä olemme opintojen aikana tehneet. Olemme tyytyväisiä suorittamaamme yhteistyöhön eri tahojen kanssa.

Meillä oli jo entuudestaan suhteellisen kattava käsitys päiväkodissa työskentelystä ja päiväkodin arjesta. Opinnäytetyöprosessin aikana käsityksemme päiväkodissa tehtävästä työstä laajentui: työnkuvaan liittyy nykyään paljon sellaisia asioita, joita ei ole eritelty työaikaan. Konkreettisenä esimerkkinä ovat päiväkotiesite, päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma, turvallisuussuunnitelma, yms. Nämä edellä mainitut materiaalit täytyy tuottaa muun työn ohessa ja yleensä työn tekevät päiväkodin työntekijät. Työt ovat usein päällekkäin meneviä ja hoidettavia, mikä vaatii työntekijältä hyvää organisointikykyä, tiedonmaksamista ja erilaisia taitoja esimerkiksi tietotekniikka osaamista.

Opinnäytetyön prosessin aikana pohdimme useaan otteeseen työntekijän vastuuta asiakkaan osallistamisessa. Vaikka varhaiskasvatuksen asiakkaita ovat

lasten lisäksi heidän vanhempansa, niin työssä keskitytään osallistamaan lapsia, jolloin vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö jää yksipuoliseksi. Usein varhaiskasvatusmateriaaleissa keskitytään lapseen ja lapsen maailmaan, vaikka materiaali olisi suunnattu lasten vanhemmille. Työskentelyn alussa oli selvää, että haluamme ottaa vanhemmat mukaan päiväkotiesitteen suunnitteluun, koska he ovat esitteen varsinaisena kohderyhmänä. Meidän kokemus vanhempien kanssa tehtävästä yhteistoiminnasta, heidän osallistamisestaan ja osallistumisestaan on myönteinen. Vaikka työskentelyyn osallistui erittäin pieni osa kaikista Penttilän päiväkodin vanhemmista, niin koemme vieneemme vanhempien osallisuutta pienen askeleen eteenpäin. Työskentelyn avulla olemme näyttäneet työyhteisölle kuinka ottaa vanhempia mukaan työskentelyyn ja heidän kiinnostuksensa osallistua päiväkodin toimintaan.

Vanhempien osallistamisen lisäksi toimme työyhteisöön esille myös muita uusia tapoja työskennellä. Näyttämämme esimerkin johdosta työntekijöillä oli mahdollisuus tutustua uusiin työskentelymenetelmiin ja omaksua niitä itselleen myöhempää käyttöä varten. Päiväkodissa ei tietomme mukaan ole aiemmin kyselty palautetta vanhemmilta päiväkotiesitteen sisältöön liittyen. Esimerkiksi Learning café -menetelmä oli kaikille työntekijöille uusi, mutta kokeiltuaan menetelmätyöskentelyä itse, kiinnostuivat he erilaisten kokousmenetelmien käytöstä. Omiensa kokemustensa pohjalta työntekijät pohtivat keskenään sitä, että palaverien perinteinen kokouskäytäntö ei välttämättä ole idearikkain työskentelymuoto. Antamiemme kokemuksien ja esimerkin pohjalta työntekijöillä on itsellään mahdollisuus uusien työskentelytapojen käyttöön; se on heistä itsestään riippuvaista, kehittävätkö he työyhteisöään ja työtään vai eivät.

Opinnäytetyön prosessimme aikana huomasimme yhteiskunnallisten muutosten ja organisaatioiden rakennemuutosten vaikuttavan varhaiskasvatukseen. Penttilän päiväkotinäytetyöprosessin aikaan organisaatiomuutoksen keskellä: varhaiskasvatuspalvelut siirtyivät vuoden 2011 alussa sosiaali- ja terveystieteiden alaisuudesta koulutuspalveluiden yhteyteen muodostaen varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden kokonaisuuden. Sosiaali- ja terveysministeriö (2007) mainitsee selvityksessään, että varhaiskasvatuksessa pyritään tätä nykyä luomaan verkostoituneita ja monialaisia organisaatorakenteita.

Organisaatiomuutos näkyi työskentelyssämme erilaisina keskeneräisyyksinä: nimeämättömillä ammattihenkilöillä, useampi tiedonlähde ja Internet-sivujen keskeneräisyys. Esimerkiksi Internet-sivut olivat keskeneräiset organisaatiomuutoksen vuoksi, muttei niiden päivitys ollut vielä tässä vaiheessa kannattava epävarman tiedon vuoksi. Mönkkösen ja Roosin (2010) mukaan organisaatiomuutoksilla haetaan uudenlaisia ajattelu- ja toimintamalleja, toiminnan ja asiakaspalvelun sujuvuutta sekä yleisesti tehokkaampaa rakennetta. Joensuun kaupunki pyrkii tällä rakennemuutoksella luomaan lapsille yhtenäisen tien päiväkodista kouluun.

Mönkkönen ja Roos (2010) mainitsevat jatkuvasti muuttuvien organisaatiokokonaisuuksien vaativan työntekijöiltä jatkuvaa valmiutta. Työntekijöiden on jatkuvasti kehitettävä työtään ja sen välineitä, jotta ne mukautuvat aina uuteen tilanteeseen. Meidän prosessimme aikana huomasimme, että työntekijöiden tuli sieittää organisaatiomuutoksen vuoksi epätietoisuutta. Työntekijöiden tuli myös kyetä ottamaan asioista itse selvää eikä vain jäädä epätietoisuuteen asioiden suhteen. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen (2007) selvityksessä mainitaan varhaiskasvatuksen työntekijöiltä edellytettävän kykyä kehittää ammatillisuuttaan: osallistumalla tiedon rakentamiseen, reflektointiin ja hyödyntämiseen työssään. Mönkkönen ja Roos (2010) huomauttavat, ettei pelkästään teknisiä organisaatiomuutoksia ole, vaan muutokset vaikuttavat aina työyhteisöön. Muutosten ollessa pysyvä ilmiö työelämässä, ne sekä kehittävät että rasittavat työyhteisöä.

Vaikka päiväkotiesiteprosessi toteutettiin päiväkodin ulkopuolisella taholla, huomasimme työntekijöiden väsyvän prosessin loppuvaiheessa yhteistyöhön ja työskentelyyn. Työntekijät mainitsivat prosessin kestäneen pitkään: aiemmin päiväkodissa ei ole käytetty päiväkotiesitteen tekemiseen kahta kuukautta. Päiväkotiesiteprosessin jäsenet osallistuivat eniten päiväkotiesitteen tekemiseen, eli esiteprosessi on vaatinut heiltä eniten resursseja arkityön lomassa. Aiemmin päiväkotiesitettä on ollut tekemässä korkeintaan kaksi työntekijää, mutta meidän prosessiimme osallistui useita työntekijöitä. Kenties tämä oli yksi syy tuntee puutuneisuutta päiväkotiesitteen työstämisestä: ennen työntekijöiden ei ole tar-

vinnut erityisemmin osallistua esitteen laatimiseen, mutta nyt heiltä pyydettiin mielipiteitä esitteestä viikoittain.

Mönkkönen ja Roos (2010) toteavat tiedon nopean muuttumisen vaativan työntekijöiltä uudenlaista ajanhallintaa. Mönkkönen ja Roos (2010) nimittävät tätä ajattelulle ja suunnittelulle varattua aikaa ”aivoajaksi”. Päiväkotiesiteprosessi vaati työntekijöiltä useita tunteja ”aivoaikaa” arkityön ohessa. Huomasimme muutaman työntekijän kiirehtivän yhteiseltä ”aivoajalta” takaisin arkityön pariin; tähän voi olla syynä Mönkkösen ja Roosin (2010) mainitsema ”aivoajan” työskentelyn näkymättömyys muille työntekijöille. Toisaalta toinen mahdollinen syy tähän käytökseen oli työnkuvaan kuuluvat velvollisuudet: yhteen paikkaan ei voi pysähtyä pitkäksi aikaa.

6.1 Eettisyys ja luotettavuus

Kun pohtii opinnäytetyön eettisyyttä, nousee eettisesti epäilyttävään asemaan päiväkodin lasten piirrosten käyttö päiväkotiesitteen kuvituksena. Emme kysyneet lasten vanhemmilta tai lapsilta itseltään lupaa käyttää heidän piirroksiaan, vaan päiväkodin työntekijät toivat piirrokset meille esitteeseen liitettäväksi. Poh-tiessamme lupa-asioita piirroksiin liittyen, totesi päiväkodinjohtaja niiden olevan hänen mielestään kunnossa. Tämän päiväkodinjohtaja perusteli sillä, ettei lasten töissä ollut nimiä.

Olemme hankkineet kirjallisen luvan käyttää tekemäämme päiväkotiesitettä liite-tiedostona raportissa. Luvan esitteen käyttöön saimme päiväkodin johtajalta sähköpostitse. Eettisistä syistä jätimme esitteestä (ks. Osa 2) pois työntekijöiden sukunimet sivulta 3 ja vanhempainryhmän tilinumeron sivulta 18 tietoturval-lisista syistä. Olisi ollut eettisesti arveluttavaa mainita työntekijöiden kokonimet raportissa, sillä nimien mainitseminen kokonaan mahdollistaisi niiden väärinkäy-tön. Myös eettisesti arveluttavaa olisi ollut mainita raportin 2. osassa vanhem-painryhmän tilinumero, sillä se ei liity olennaisesti itse opinnäytetyöhön. Näin poistamme mahdollisuuden tilinumeron väärinkäyttöön.

Eettisistä syistä emme ole maininneet raportissa päiväkodin työntekijöiden ni-miä. Osa työntekijöistä on kuitenkin helposti tunnistettavissa ammattinimikkei-

den ja päiväkotiryhmien perusteella. Erityisesti päiväkodin nimen käyttäminen helpottaa työntekijöiden tunnistettavuutta. Päiväkodin nimen käyttöön opinnäytetyössä saimme luvan (ks. Liite 5) Joensuun kaupungin päivähoiton johtajalta.

Lähtökohtana työskentelylle oli päiväkodin johtajan kanssa laadittu toimeksiantosopimus, jossa sovimme materiaalikustannuksista, työaikataulusta sekä tekijänoikeuksista esitteeseen. Toimeksiantosopimuksessa mainitaan esitteen valmistuvan 1.8.2011 mennessä, mutta työskentely venyi viikolla. Työskentelyn jatkamisesta elokuulla sovimme päiväkodin johtajan kanssa 1.8.2011, jolloin molemmat osapuolet olivat samaa mieltä esitteen keskeneräisyydestä ja työskentelyn jatkamisesta viikolla.

Päiväkotiesitteen tiedonlähteenä käytimme päiväkodin omia materiaaleja, kuten varhaiskasvatussuunnitelmaa, turvallisuussuunnitelmaa ja henkilöstön sisäisiä tiedotteita. Kaikki tiedonlähteistä hankittu materiaali tarkistutettiin työntekijöillä ja/tai päiväkodin johtajalla. Näin ollen käytetyn tiedon katsotaan olevan luotettavaa ja ajanmukaista. Muokkasimme lähdetekstiä ymmärrettävämmäksi ja helpommin luettavaksi päiväkotiesitteeseen: poistimme tekstistä asiakirjamaisuutta ja ammattikielisyttä. Päiväkodinjohtaja päätti viime kädessä tekstin muotoilusta.

Päiväkotiesitteen käytettävyyttä arvioivat ennen kaikkea työntekijät ja lasten vanhemmat. Esite edustaa päiväkotia ja sen työntekijöitä, joten työntekijöiden rooli tuotekehitysprosessissa on ollut merkittävä. Työntekijät vastasivat sisällöllisistä asioista ja muokkasivat niitä omannäköisekseen. Heille oli myös tärkeää vastata lasten vanhempien tarpeisiin. Lasten vanhemmat olivat esitteen kohde-ryhmä, joten heidän mielipiteensä kertoi esitteen todellisesta käytettävyydestä.

Opinnäytetyöprosessissa olemme hyödyntäneet niin työntekijöiden kuin vanhempienkin asiantuntijuutta: molemmilla tahoilla on oma tietämys ja näkemys päivähoidosta. Lisää luotettavuutta päiväkotiesitteen käytettävyydelle loi esitteen raaka-version arvioittaminen vanhemmilla. Prosessin keskivaiheilla toteutettu arviointi auttoi sisällön muokkaamisessa asiakaslähtoisemmäksi. Päiväkotiesitteen käytettävyyden luotettavuutta olisi lisännyt valmiin esitteen arvioimi-

nen palautekyselyn avulla. Kyselyn toteuttaminen vanhemmille jäi ajallisista syistä pois prosessista. Valmiin esitteen arvioinnilla olisimme saaneet suuremman joukon vanhempien mielipiteitä, joiden pohjalta esitteen käytettävyyttä olisi pystynyt tarkastelemaan luotettavammin.

6.2 Jatkokehitysideat

Opinnäytetyönä kokoamamme päiväkotiesite vanhentuu parin vuoden sisällä, sillä sanomalehti Karjalaisen (10.10.2011) mukaan Penttilään rakennetaan kokonaan uusi päiväkotikoti. Uutisessa mainitaan Penttilän päiväkodin uudisrakennuksen olevan valmis vuoden 2013 lopulla. Aiemmin suunniteltu Penttilän päiväkodin saneeraus- ja laajennushanke muuttui uudisrakennushankkeeksi suuremman päivähoitopaikkatarpeen vuoksi. Uuteen Penttilän päiväkotiin on suunnitteilla seitsemän lapsiryhmää nykyisen neljän sijaan. Uusi Penttilän päiväkotikoti tarvitsee ajanmukaisen päiväkotiesitteen, jossa esitellään uusi rakennus, lapsiryhmät, työntekijät ja päiväkodin käytännöt. Muutaman vuoden kuluttua päiväkodilla on tarvetta toteuttaa kokonaan uusi päiväkotiesite; tässä olisi mahdollinen toiminnallinen opinnäytetyön idea.

Uuden esitteen laatimisessa voisi hyödyntää opinnäytetyönämme laatimaa päiväkotiesitettä lähtökartoituksessa; vanhemmilta ja työntekijöiltä voisi pyytää arviointia silloisesta vanhasta esitteestä. Silloisen uuden esitteen laadinnassa voisi hyödyntää opinnäytetyömme raporttia, jossa olemme pohtineet prosessimme vahvuuksia ja heikkouksia.

Lähteet

- Alhanen, K., Kansanaho, A., Ahtiainen, O-P., Kangas, M., Soini, T. & Soininen, J. 2011. Työnohjauksen käsikirja. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Hyvinkää: T-Print.
- Juholin, E. 2009. Communicare! Viestintä strategiasta käytäntöön. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Kaihovirta-Rapo, M. & Lohtala, S. 2007. Tehoa työelämän viestintään – puhu kuulijalle, kirjoita lukijalle. Helsinki: WSOY pro.
- Kangassalo, M. 2001. Tietotekniikan mahdollisuuksia varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Edita Oyj.
- Karila, K. & Nummenmaa, A. R. 2001. Matkalla moniammatillisuuteen. Kuvauskohteena päiväkotii. Juva: WS Bookwell Oy.
- Karjalainen. 2011. Penttilään rakennetaankin uusi päiväkotii. 10.10.2011 http://www.karjalainen.fi/scripts/edoris/edoris.dll?tem=lsearchart&se arch_iddoc=7461697 25.10.2011
- Karlsson, Å. & Marttala, A. 2001. Projektikirja. Onnistuneen projektin toteuttaminen. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Keskinen, S. & Virjonen, H. (toim.) 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Tampere: Tammer-Paino Oy. Sivut: 14.
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Juva: WS Bookwell Oy.
- Kullaslahti, J. 2007. Learning cafe. Hämeen ammattikorkeakoulu. <https://wiki.hamk.fi/display/EOPE/Learning+Cafe>. 6.6.2011
- Kupila, P. 2004. Arvioidaan yhdessä. Näkökulmia arviointiin varhaiskasvatuksessa. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Laki lasten päivähoidosta 451/1990.
- Langström, H., Pösö, T., Rutanen, N. & Vehkalahti, K. (toim.) 2010. Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Helsinki: Yliopistopaino. Sivut: 33.
- Lecklin, O. & Laine, R. O. 2009. Laadunkehittäjän työkalupakki. Innovatiivisen johtamisjärjestelmän rakentaminen. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- Mattila, H., Ruusunen, T. & Uola, K. 2006. Viestinnän työkaluja AMK-opiskelijalle. WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Mönkkönen, K. & Roos, S. 2010. Työyhteisötaidot. Painettu EU:ssa.
- Paasivaara, L., Suhonen, J. & Nikkilä, J. 2008. Innostavat projektit. Sipoo: Silverprint.
- Pelin, R. 2004. Projektihallinnan käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Penttilän päiväkotiesite. 2011.
- Ruckenstein, M., Suikkanen, J. & Tamminen, S. 2011. Unohda innovointi. Keskity arvonluontiin. Ihmislähtöisen innovaatiotoiminnan menestystarinoita, eli kuinka uudenlaista arvoa synnytetään käytännössä. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Ruuska, K. 1999. Projekti hallintaan. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. 2006. Tiedote 95/2006. Sosiaalialalla

- toimivien tietotekniikkataidot.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2007. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:7. Varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus ja osaaminen. Nykytila ja kehittämistarpeet. Helsinki: Yliopistopaino Kustannus.
<http://pre20090115.stm.fi/jl1171877105519/passthru.pdf> 4.10.2011
- Stakes. 2005. Varhaiskasvatuksen perusteet. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy. <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066> 25.8.2011
- Stakes. 2006. Sosiaalialalla toimivien tietotekniikkataidot. Tiedote 95/2006.
<http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/view/1271315> 16.8.2011
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Vilén, M., Leppämäki, P. & Ekström, L. 2002. Vuorovaikutuksellinen tukeminen sosiaali- ja terveysalalla. Juva: WS Bookwell Oy.
- Virtanen, P. 2005. Houkutteleva työyhteisö. Helsinki: Edita Prima Oy.

Lupahakemus lasten haastatteluihin

LUPAHAKEMUS 9.5.2011

Kaksi sosionomiopiskelijaa Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulusta tekee toiminnallisenä opinnäytetyönään Penttilän päiväkotiin päiväkotiesitteen ja Internet-sivujen päivityksen kesän 2011 aikana.

Tarkoituksena olisi saada ideoita lapsilta esitteen ulkonäön kehittämiseen, toive on niin meidän opiskelijoiden kuin päiväkodin työntekijöiden. Haastattelut tapahtuvat Penttilän päiväkodissa arjen askareiden yhteydessä. Lapsia haastatellaan pienryhmissä ja haastatelluilla lapsilla on anonymiteetti työskentelyssämme.

Lasten haastatteluun tarvitsemme Teidän, vanhempien/hoitajien suostumuksen.

Terveisin,

_____ ja _____

Jenna Repo
sosionomiopiskelija

Iina Tolvanen
sosionomiopiskelija

Rastita sopivin vaihtoehto:

Annan suostumukseni

En anna suostumustani

lapseni: _____ haastatteluun.

Allekirjoitus ja nimenselvennys:

Paikkakunta ja päivämäärä:

Avoin palautekyselylomake vanhemmille

Tervehdys Vanhemmat!

Olemme kaksi sosionomi-opiskelijaa Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulusta ja olemme kesäkuun aikana **päivittäneet Penttilän päiväkodin päiväkotiesitettä**. Tavoitteena on saada ajanmukainen ja informatiivinen esite päiväkodin lasten vanhemmille jaettavaksi elokuussa 2011.

Kyselimme kesäkuussa ideoita työntekijöiltä, lapsilta ja uusilta (päiväkotiin tulevien lasten) vanhemmilta esitteen sisältöön ja ulkomuotoon liittyen. Nyt esite on päivitetty ja erilaisia ideoita ja toiveita on pyritty toteuttamaan. Haluaisimme kuitenkin vielä kuulla Teidän vanhempien mielipiteitä esitteen ulkoasusta ja käyttökelpoisuudesta, sillä niiden pohjalta pystymme muokkaamaan esitteestä vielä käyttökelpoisemman. Olemme ajatelleet toteuttaa mielipiteiden keruun palautekyselyn avulla. Ohessa on lomake, jonka toivomme Teidän vanhempien täyttävän sen jälkeen, kun olette tutustuneet mukana tulleeseen tämän hetkiseen päiväkotiesitteeseen.

Toivomme, että palautatte palautelomakkeen **kahden viikon aikana**. Palautteen antaminen tapahtuu **anonymisti**, suljetuin kirjein. Palautelomake palautetaan samassa kirjekuudessa, joka on suljettu. **Palautelomake palautetaan päiväkodin työntekijöille**, jotka toimittavat vastauksenne meille opiskelijoille. Me kokoamme vastauksenne ja teemme niiden pohjalta mahdollisia muutoksia esitteeseen.

PALAUTA PALAUTELOMAKE VIIMEISTÄÄN TIISTAINA 12.7.2011.

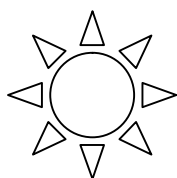
PALAUTEKYSELY: Penttilän päiväkodin päivitetystä päiväkotiesitteestä

Esitteessä oli hyvää:

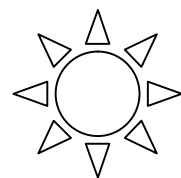
Esitteessä on parannettavaa:

Olisin kaivannut esitteeseen:

Muita huomioita päiväkotiesitteestä:

Kiitos palautteestasi.

Tulokset työntekijöiden Learning café –tuokiosta 8.6.2011

Mitä tavoitteita asetatte päiväkotiesitteelle?

- Näkyy se, että lapsia on kuultu
- A5
- ”Kevennyksiä”
- Iloinen ☺
- Omaperäinen
- Ytimekäs
- Sisältää asiaa
- Informatiivinen hauskasti
- Sisällysluettelo
- Värikäs
- Pahvikannet
- Fontti huonompi näköisille!
- Houkutteleva kansi
- Massasta erottuva
- Sarjakuvat
- PDF.-muodossa netissä
- selkeä
 - jaoittelu
 - mielenkiintoa herättävä

Millainen esitteen ulkomuoto tulisi olla?

- A5
- Värikäs
- Hyvin luettava – ei pientä pranttii
- Omaperäinen
- Vanhemman oma ”muistisivu”
- Mahdollisuus värikkäisiin sivuihin
- Kuvia
 - lasten
 - sarjakuvia

Mitä informaatiota esitteessä tulisi olla?

- Sana ryhmä osaston sijalla
- Pitempi aikainen esite, jota päivitetään
- Yht.tiedot liittyen ph irtisanomisiin, esiop. , laskutus...
- Työntekijät ja koulutukset
- Päiväleppokäytänteet!
- Varavaatteet (+ sään. muk.)
- Nimikointi
- Pehmounikaveri
- Vko/päivärytmi
- Allergiat
- Päivityspäivä näkyvissä
- Tiedottaminen
- Yhteistyö
- Sairastumisesta/poissaolosta ilmoittaminen
- varahakija/hakija joku muu
- osoite
- puh. numerot
- pastillit
- vanhempainryhmä
- Vasu ja EOPS käytänteet
- Ryhmien esittely = Toiminta-ajatus = arvot

Tulokset vanhempien Learning café -illasta 21.6.2011

Mitä informaatiota päiväkotiesitteessä tulisi olla?

- Mitä päiväkodin päivässä tehdään
- Ulkoillaanko myös sateella
- Kuvia tapahtumista, ryhmistä, tiloista
- Väritystehtävä tms. lapsille
- Kuka tekee ruoat, mistä ne tulevat
- Allergioista ilmoittaminen
- Ryhmien yhteystiedot, parhaat soittoaajat, sähköpostilistasta maininta, päiväkodin sähköpostiosoitteet
- Ennakkotieto remontista/laajennuksesta, miten vaikuttaa ja milloin
- Ei liian pitkä, vaan selkeä
- Tiedossa olevat tapahtumat, retket, joulujuhlapäivät
- Tarkemmat ohjeet Vasun täyttämisestä neuvolaa varten
- Miten päiväkotiin tutustutaan
- Mitä päiväkotiin otetaan mukaan, voiko ne (esim. varavaatteet) jättää päiväkotiin yms. ohjeita.
- Henkilökunnan toivomukset vanhemmille esim. jättäessä lapsia hoitoon
- Henkilökunnan esittely ryhmittäin, myös kuvat (muutakin kuin nimi)
- Vanhempainryhmän esittely, miten pääsee mukaan. Tarkoitettu kaikkien lasten vanhemmille. Vanhempainryhmän tarkoituksena on suunnitella yhdessä päiväkodin toimintaa ja tapahtumia, kerätä varoja mm. bussimatkoihin, kirjastoretkiin, näytelmiin. Vapaaehtoisuus.

Millasen toivot esitteen ulkoasun olevan?

- Kuvia tapahtumista, ryhmistä ja tiloista
- Mahdollisimman vähän tekstiä, selkeästi ja ytimekkäästi asiat
- Värikäs, visuaalinen, vähintään kansi värillinen
- Kanteen kesäinen kuva päiväkodista
- A5-kokoinen
- Väritystehtävä lapsille
- Lasten piirustuksia

Lupahakemus päiväkodin nimen käyttöön

3.8.2011

LUPAHAKEMUS

Oikeus Joensuun Kaupungin Penttilän Päiväkodin nimen käyttämiseen opinnäytetyössä

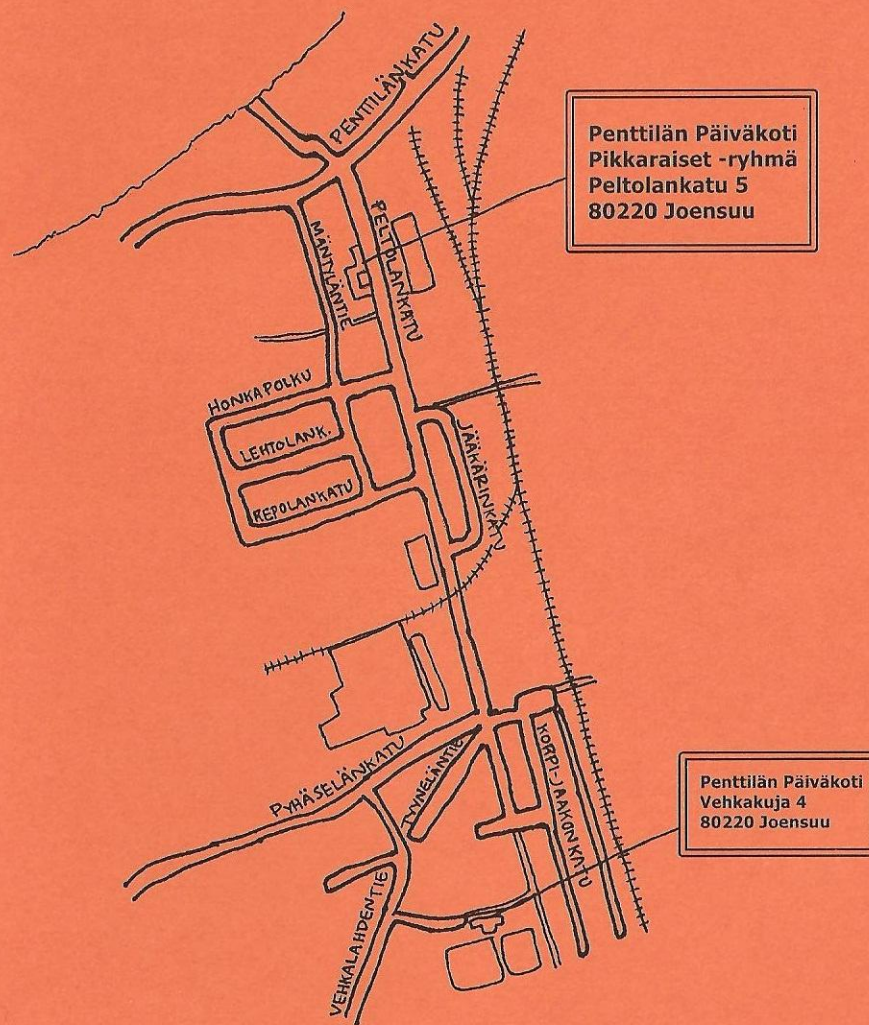
Sosionomi-opiskelijat Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulusta toteuttavat toiminnallisen opinnäytetyön Penttilän Päiväkodille. Opinnäytetyö on toimeksianto Penttilän Päiväkodilta ja koskee päiväkodin esitteiden päivittämistä. Opinnäytetyön toiminnallinen osuus toteutetaan kesän ja syksyn 2011 aikana. Tähän asiakirjaan pohjaten Jenna Revolla ja Iina Tolvasella on oikeus mainita Penttilän Päiväkodin nimi opinnäytetyön raportissaan.

Allekirjoitus ja nimenselvitys:

Joensuun Kaupungin vs. Päivähoidon johtaja

Paikka ja aika: 4.8.2011

PENTTILÄN PÄIVÄKOTI

Peukaloiset puh. 050 310 9689
Menninkäiset puh. 050 372 3169
Mörrimöykkyt puh. 050 315 6649
Pikkaraiset puh. 050 310 9699

SISÄLLYSLUETTELO

PENTTILÄN PÄIVÄKOTI	2
HENKILÖKUNTA.....	3
PÄIVÄRYTMI VEHKAKUJALLA	4
PÄIVÄRYTMI PELTOLANKADULLA	5
PÄIVÄKOTIRYHMÄT.....	6
Peukaloiset (1-2v.)	6
Menninkäiset (3-5v.).....	8
Mörrimöykyt (3-6v.)	10
Pikkaraiset (1-5v.)	12
PÄIVÄKODIN KÄYTÄNNÖT	14
Hoitopäivä	14
Lapsen poissaolo	14
Varavaatteet ja vaatteiden nimikointi.....	15
Päivälepo ja unikaveri	16
Ruoka.....	17
Allergiat	17
Lapsen sairastuessa	17
Ksylitolipastillit	18
Käsihygienia	18
Tapaturmat.....	19
Varahakija	19
Kotimatka	19
Tiedottaminen	20
Yhteistyö	21
Varhaiskasvatussuunnitelma (Vasu)	22
Esiopetussuunnitelma (EOPS).....	23
Vanhempainryhmä	24
Päivähoidon irtisanominen	25
MUISTIINPANOJA.....	26

Esitteen ovat koonneet Pohjois-Karjalan
ammattikorkeakoulun sosionomi-opiskelijat,
Jenna Repo ja Iina Tolvanen, opinnäytetyönään.

Esite on toteutettu yhteistyössä Penttilän päiväkodin henkilökunnan, lasten ja
lasten vanhempien kanssa.

Esite on päivitetty kesällä 2011.

Liite 1 Päiväkodissa tarvittavat vaatteet
Liite 2 Suositeltavat eristämisaajat eri tartuntatauti tapauksissa
Liite 3 Esiopetuslukuvuosi 2011-2012
Liite 4 Internet-linkkejä

PENTTILÄN PÄIVÄKOTI

Tervetuloa päiväkotiimme!

Penttilän päiväkoti on Joensuun kaupungin ylläpitämä päiväkoti, joka tuottaa päivähoitopalvelua alueensa lapsiperheille.

Päiväkotimme Vehkakujalla on aloittanut toimintansa 1.8.1978. Vaikka talo on suhteellisen vanha, sen sisä- ja ulkotilat ovat toimivat. Pihamaa on laaja ja luonto lähellä. Vehkakujalla toimii kolme ryhmää: Peukaloiset, Menninkäiset ja Mörrimöykyt.

Peltolankadulla toimii päiväkodin neljäs ryhmä, Pikkaraiset. Ryhmä aloitti toimintansa 8.9.2008. Ryhmä toimii kerrostalon katutasossa. Ulkoilualaue on suojaisalla sisäpihalla.

Yhteystiedot

Vehkakuja 4, 80220 Joensuu
050 330 9179, Heini **pk:n johtaja**
Puhelut ma klo 8:30-15:30, ke-pe klo 12:00-13:00
050 372 3186, Keittiö
Avoinna arkisin: 6:30 – 17:00

Pikkaraiset-ryhmä

Peltolankatu 5, 80220 Joensuu
Avoinna arkisin: 7:00 – 16:30

HENKILÖKUNTA

Päiväkodissamme työskentelee 16 työntekijää, joista kasvatusta- ja hoitotehtävissä on kussakin ryhmässä kolme. Lisäksi talossa on opiskelijoita, päiväkotiharjoittelijoita ja avustavaa henkilökuntaa.

Peukaloiset

Mariika , lastentarhanopettaja
Piia , päivähoitaja
Erja , päivähoitaja

Menninkäiset

Heini päiväkodin johtaja, lastentarhanopettaja
Terttu , lastentarhanopettaja
Stiina , päivähoitaja

Mörrimöykyt

Jaana , varajohtaja, lastentarhanopettaja
Leena , lastentarhanopettaja
Anne , lastenhoitaja

Pikkaraiset

Paula , lastentarhanopettaja
Sirpa , lastenhoitaja
Seija päivähoitaja (vuoroviikoin)
Anja , lastenhoitaja (vuoroviikoin)

Ryhmäavustaja Vehkakujalla **Kati**

Ruokahuolto Vehkakujalla

Aulikki , ruokapalveluvastaava

Puhtaanapito Vehkakujalla

Sirpa , laitoshuoltaja

Ruokahuolto ja puhtaanapito Peltolankadulla

Leena , ruokapalvelutyöntekijä

PÄIVÄRYTMI VEHKAKUJALLA

6:30	Ovet avataan (Kaikki Menninkäisten tiloissa)
8:00-8:30	Aamupala
9:00	Ohjattu toiminta
9:30-10:45	Ulkoilu
11:00	Lounas
12:00-14:00	Päivälepo ja satuhetki
14:00	Välipala
14:30	Vapaa leikki
15:30	Ulkoilu
17:00	Ovet suljetaan

"TÄÄLLÄ ON OLLUT KIVAA. OLLAAN LASKETTU LIUKUMÄKEÄ JA ASKARRELTU JA ON OLLUT KIVAA. OLLAAN LEIKITTY POLIISIA, EIKU SEKASOTKUA!"

"TÄÄLLÄ NUKKARISSA ON MUKAVA MOPO-RALLI JA NUKKUA. LIUKUMÄKI ON KIVA, SIELLÄ SAA KÄYDÄ LIUKUMASSA."

PÄIVÄRYTMI PELTOLANKADULLA

7:00	Ovet avataan
8:00-8:30	Aamupala
9:00	Ohjattu toiminta
9:30-10:45	Ulkoilu
11:00	Lounas
11:30-14:00	Päivälepo
13:30 alkaen	Välipala
14:30	Vapaa leikki
15:30	Ulkoilu
16:30	Ovet suljetaan

PÄIVÄKOTIRYHMÄT

Peukaloiset (1-2v.)

puh. 050 310 9689

Ryhmässä työskentelee:

- 1 lastentarhanopettaja
- 2 päivä-/lastenhoitajaa

Ryhmässä on hoitopaikkoja 12. Alle 3-vuotiaiden lasten ryhmässä hoito painottuu paljolti perushoitoon. Harjoittemme pienten taitoja, kuten pukeutumista, potalla istumista ja uusien ruoka-aineiden maistamista, kukin oman ikätasonsa mukaan.

Tavoitteenamme on luoda lapsille turvallinen, kiireetön ympäristö. Lapsi tarvitsee paljon syyliä ja hellyyttä – aikaa läheisyydelle. Turvallisuuden tunnetta lisäävät tutut hoitajat. Opettelemme myös ryhmässä olemisen taitoja; hyviä käytöstapoja, toisen huomioimista, jakamista ja yhdessä olemista.

Tärkeää ryhmässämme on säännöllinen päivärytmi. Syömme aamupalan, aloittelemme päivän rauhassa sylityllä ja leikkimisellä. Vietämme aikaa pienille sopivien kädentöiden, pelien ja rakentelujen parissa. Tutustumme kehoon, laulamme ja loruttelemmme. Harjoitamme motorisia taitoja päivittäin. Nimeämme esineitä ja asioita kaikissa tilanteissa, näin lapsi oppii ymmärtämään kieltä ja puhumisen alkeita. Ulkoilemme säännöllisesti aamu- ja iltapäivisin, nautimme lounaan rauhassa ja nukumme päiväunet unimusiikin säestyksellä. Välipalaa tarjoamme sitä mukaa kun lapset heräilevät.

Porrastamme kaikkia siirtymätilanteita, jotta vältymme kiireen ja rauhattomuuden tunteelta sekä voimme toteuttaa paremmin lapsen yksilöllisiä tarpeita.

Vuoteen meillä mahtuu yleensä muutama isompi teema, joka raamittaa toimintamme sisältöä. Teema voi olla esimerkiksi maatilan eläimet, kulkuneuvot tai vaikkapa satuhahmo.

Maanantai	Leikit ja pelit
Tiistai	Pienryhmäpäivä / askartelutila käytössä
Keskiviikko	Kädentaidot / musiikki / satu
Torstai	Liikunta / sali käytössä
Perjantai	Lauluhetki salissa klo 8.30 / liikunnallinen aamupäivä

Menninkäiset (3-5v.)

puh. 050 372 3169

Ryhmässä työskentelee:
2 lastentarhanopettajaa
1 päivä-/lastenhoitaja

Menninkäisissä on 21 hoitopaikkaa. Menninkäisten ryhmässä pyrimme luomaan innostavan, lasta kunnioittavan, arvostavan ja kannustavan oppimisympäristön. Aikuisina meille on tärkeää, että lapsella on hyvä päivä joka päivä. Lapsi oppii ilmaisemaan itseään ja tunteitaan monipuolisesti niin sanallisesti kuin esimerkiksi leikin, kuvallisen ilmaisun, musiikin ja liikunnan avulla. Erityisen tärkeänä pidämme lapsen hyvän itsetunnon kehittymistä. Ihminen, joka arvostaa itseään, arvostaa myös toisia ja hyväksyy erilaisuutta.

Ohjatun toiminnan ja pitkäkestoisen leikin avulla lapsi oppii vuorovaikutustaitoja. Tiistai-, keskiviikko- ja torstai-aamupäivisin toimimme kolmessa pienryhmässä. Pienryhmässä lapsella on aikaa ja rauhaa tuoda esille omia ajatuksiaan. Luotamme siihen, että lapsi oppii ja kehittyy omaan tahtiinsa. Pienryhmässä lapsi saa mahdollisuuden selvittää arjen vuorovaikutustilanteita yhdessä aikuisen kanssa.

Luottamus syntyy:

- sitoutumisesta – ”olen ja pysyn lähelläsi”
- hyväksynnästä – ”sinulla on lupa olla oma itsesi”
- tuen antamisesta – ”autan ja kannustan sinua”

Näillä taidoilla lapsen on turvallista toimia omana itsenään suuremmissakin ryhmässä. Aikuisen tuella lapsi

opettelee sietämään omia pettymyksen tunteitaan, sopimaan, neuvottelemaan ja tekemään kompromisseja.

Menninkäisten yhteisöllisyyden kantava satuhahmo on Hiiru Hiironen. Hiiru matkaa vuorollaan yökylässä lasten kotona. Kotona Hiirun kokemukset kirjataan reissukirjaan. Yhteisesti jaetut kokemukset ja tarinat luovat myönteisyyttä niin lasten kesken kuin kotien välillä. Tekemällä oppiminen monenlaisine roolileikkeineen luo innostavaa yhdessä oloa.

Sinä ja minä

”Sinä olet aivan erityinen”

”Sinun ei tarvitse hallita kaikkea”

”Sinä olet pystyvä ja voit vaikuttaa maailmaan”

”Sinun kanssasi on ihana pitää hauskaa, tässä ja nyt”

Maanantai	Omat leikit / oman lelun päivä
Tiistai	Liikunta / sali käytössä
Keskiviikko	Kuvataiteet / askartelutila käytössä
Torstai	Ympäristö ja luonto
Perjantai	Lauluhetki salissa klo 8.30 / liikunnallinen aamupäivä

Mörrimöykkyt (3-6v.)

puh. 050 315 6649

Ryhmässä työskentelee:
2 lastentarhanopettajaa
1 päivä-/lastenhoitaja

Me Mörrimöykkyt toimimme Penttilän päiväkodin yhteisössä eskariryhmänä, jossa lapset ovat 3-6 -vuotiaita. Hoitopaikkoja on 21.

Mörrimöykkyjen ryhmässä pyrimme luomaan innostavan ja inspiroivan oppimisympäristön yhdessä lasten kanssa. Ympäristön tulee tarjota mahdollisuudet lasten moninaiselle toiminnalle, erilaiset leikit ja mielenkiinnon kohteet huomioiden. Me Mörrimöykkyjen aikuiset kannustamme lapsia toimimaan omana itsenään ottaen kaverit huomioon. Haluamme luoda arjen tunnelmasta myönteisen ja iloisen niin, että meillä on yhdessä hyvä olla.

Mörrimöykkyjen arki koostuu yhteisistä leikeistä ja touhuista koko ryhmässä sekä pienryhmissä. Harjoittelemme omien ja toisten tunteiden huomioimista. Meille on tärkeää aidon läsnäolon ja kontaktin luominen lapsen, perheen ja henkilökunnan välille. Tavoitteemme on huomioida perheiden erilaiset näkemykset ja arvot.

Esiopetuksen tavoitteena on myönteisten oppimiskokemusten ja eheän oppimispolun luominen esiopetuksesta kouluun. Sisältöalueita ovat kieli ja vuorovaikutus, matematiikka, etiikka ja elämäntutkimus, ympäristö ja luontotieto, taide ja kulttuuri sekä liikunta ja terveyskasvatus. Työtapoja ovat leikki, draama, tutkiminen, kokeilemi-

nen ja kokeminen, projektityöskentely sekä pienet yhteiset ohjatut tuokiot. Oppimisen polun yksilöllisyyden turvaamiseksi teemme läheistä yhteistyötä vanhempien kanssa.

Tiedotamme vanhempia viikoittain toiminnasta ja tapahtumista sähköpostitse ja tarvittaessa myös paperiversiona.

Maanantai	Oman lelun päivä/ retkeily/ liikunnallinen toimintapäivä
Tiistai	Luonto, kokeminen ja tutkiminen
Keskiviikko	Liikuntapäivä
Torstai	Kädentaitopäivä / askartelutila käytössä
Perjantai	Musiikki / satu eri muodoissa / lauluhetki salissa klo 8.30
Eskareilla on eskaritoimintaa vaihtelevasti kaikkina päivinä.	

Pikkaraiset (1-5v.)

puh. 050 310 9699

Ryhmässä työskentelee:

1 lastentarhanopettaja

2 lasten-/päivähoitajaa

Pikkaraiset on n. 15 lapsen sisarusryhmä, joka ei nimestä huolimatta ole tarkoitettu vain sisaruksille. Nimi kuvaa tavallista päiväkotiryhmää laajempaa ikäjakaumaa ja hieman pienempää ryhmäkoko.

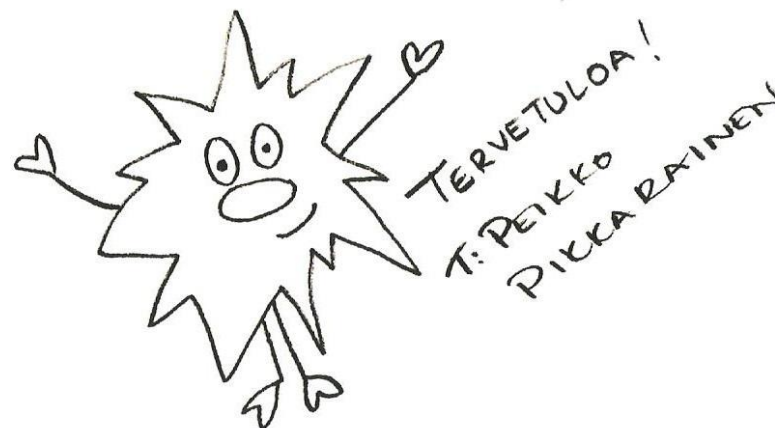
Ryhmän ikäjakauma on 1-5 -vuotta. Toimimme pääsääntöisesti pienryhmissä ikätason mukaisen toiminnan turvaamiseksi. Kannustamme isompia ja pienempiä yhteisleikkiin ja vuorovaikutukseen. Näin lapset oppivat monia sosiaalisia taitoja: mm. toimimaan yhdessä, huomioimaan toisia, selvittämään ristiriitoja sekä ilmaisemaan itseään.

Arvostamme aitoa läsnäoloa ja kuuntelevaa ilmapiiriä. Lapsen on turvallista harjoitella erilaisia taitoja yksilöllisesti ja kiireettömästi. Osallisuuden ja oppimisen kannalta lapselle tärkeitä hetkiä ovat päivän tapahtumat. Silloin hän voi omaan tahtiin opetella ja käyttää taitojaan leikeissä, perushoito- ja vuorovaikutustilanteissa.

Toimintamme sisältää omaehtoista ja ohjattua toimintaa. Pikkaraisen päivään kuuluu tärkeänä osana leikkiminen päivittäin. Leikkien ohella mm. liikunta, kädentaidot ja musiikki kuuluvat oleellisena osana toimintaamme. Lisäksi teemme retkiä lähialueella.

Tarjoamme lapselle turvallisen ja monipuolisen kasvu- ja oppimisympäristön, jonne lapsen ja perheen on mieluisa tulla.

Maanantai	Liikunta
Tiistai	Kädentaidot
Keskiviikko	Satupäivä
Torstai	Musiikki
Perjantai	Leikkipäivä

PÄIVÄKODIN KÄYTÄNNÖT

Hoitopäivä

Lapsen hoitopäivä alkaa, kun lapsi saapuu päiväkotiin ja päättyy, kun lapsi noudetaan. Suositellaan, että jos lapsen hoidon tarve ei perustu vanhempien työaikaan tai opiskeluun, päivittäinen hoitoaika sijoittuisi lähinnä **kello 8 – 15** väliselle ajalle.

Lapsen hoitoaikojen ollessa viikoittain vaihtuvia, pyydämme teitä täyttämään **hoitoaikalistan**. Toimitathan hoitoaikalistan hyvissä ajoin lapsesi ryhmän työntekijälle.

Sovittuja ja ilmoitettuja hoitoaikoja on noudatettava. Jos lasta ei haeta päiväkodin normaaliin sulkemisaikaan mennessä eikä huoltajaan saada yhteyttä, päiväkodin henkilökunta on velvollinen ottamaan yhteyttä päivystävään sosiaalityöntekijään.

Lapsen poissaolo

Muistathan ilmoittaa päiväkotiin ajoissa (viimeistään edellisenä päivänä) lapsen poissaolosta loman tai vapaa päivän takia. Lapsen sairastuessa ilmoita poissaolosta mahdollisimman pian.

Varavaatteet ja vaatteiden nimikointi

Ulkoilemme päivittäin säästä riippumatta, joten lapsella on syytä olla säänmukainen vaateetus. Lapsesi tarvitsee päiväkodissamme sisätossut ja riittävästi varavaatteita (kts. Liite 1). Lapsen varavaatteet voi jättää hänen nau-lakkopaikalleen päiväkotiin. Vanhemmat huolehtivat sadevaatteet perjantaisin kotiin pesuun.

Laita lapsesi nimi vaatteisiin ja jalkineisiin, jotta vaatteiden oikea omistaja löytyisi. Vaatteiden nimeäminen vähentää myös vaatteiden katoamista. Huomioithan, että ryhmässä saattaa olla samannimisiä lapsia.

Ksylitolipastillit

Päiväkodissamme jaetaan jokaisen ruokailun jälkeen kolme kertaa päivässä ksylitolipastilleja hampaiden huoltoon. Ksylitolipastillit auttavat vähentämään plakin määrää hampaiden pinnalla ja estävät hampaiden reikiintymistä.

Ksylitolipastilleille ei ole erikseen määrärahaa, joten keräämme rahat vanhemmilta. Pastillit tilaa vanhempainryhmä yhteistilauksena, jolloin kustannukset tulevat teille edullisemmaksi.

Ksylitolipastillit maksavat 1-13 päivää hoidossa oleville 75snt kuukaudessa eli **7,50€** koko toimintakauden ajalla. Joka päivä hoidossa oleville ja esikoululaisille 1,1€ kuukaudessa eli **11€** koko toimintakauden ajalla. **Maksu suoritetaan vanhempainryhmän tilille.**

Vanhempainryhmä Penttilän päiväk
IBAN:

Käsihygienia

Hoitoon tultaessa huolehdiathan, että lapsesi kädet tulevat pestyiksi. Käsihygienialla ehkäistään tautien leviämistä.

Päiväkodissa käsiä pestään hoitoon tultaessa, wc-käyntien yhteydessä, ulkoa tultaessa ja ennen ruokailua.

Tapaturmat

Joensuun kaupunki on vakuuttanut hoidossa olevat lapset päivähoiton toiminta-aikana. Tapaturman sattuessa annamme tarvittavan ensiavun ja viemme lapsen saamaan jatkohoitoa. Tapaturmasta ilmoitamme välittömästi vanhemmille.

Pidäthän yhteystietosi ajan tasalla.

Varahakija

Lapsen hakijan ollessa joku muu kuin vanhempi, ilmoita siitä etukäteen päiväkodin henkilökunnalle. Mahdolliset varahakijat ja heidän yhteystietonsa tulee ilmoittaa toimintakauden alkaessa. Tiedot päivitetään, kun toimintakausi alkaa.

Omatoimisesti tai alaikäisen hakijan kanssa lapsi ei saa lähteä kotiin päivähoidosta.

Kotimatka

Kotimatalla lapsi on vanhemman vastuulla. **Lapsi ei saa poistua päiväkodin portista yksin.** Kotiin lähtiessä lapsen on turvallisinta odottaa piha-alueella ja poistua päiväkodin pihalta yhdessä vanhemman kanssa. Lasta tuodessa ja lasta hakiessa varmistathan, että henkilökunta huomioi lapsen saapumisen/lähtemisen.

Tiedottaminen

Päiväkodistamme löytyy toimintakalenteri, joka on ns. infokalenteri vanhemmille. Kalenteri sisältää toimintaamme sisältävät tapahtumat ja lähtemiset, esim. jäähallille.

Jokaisella ryhmällä on käytössään viikkokalenteri, jossa ryhmä tiedottaa toiminnastaan sekä lapsille että vanhemmille. Viikkokalenteri löytyy jokaisen ryhmän eteisen seinältä.

Tiedotamme vanhempia myös sähköpostitse. Päiväkodin henkilökunnalle voi laittaa s-postia: etunimi.sukunimi@jns.fi.

Yhteistyö

Penttilän päiväkodin henkilökunta ottaa mielellään vastaan vanhemmilta palautetta, kysymyksiä ja toiveita. Olemme valmiita kehittämään toimintaamme yhteistyössä vanhempien ja lasten kanssa.

Teemme yhteistyötä Nepenmäen koulun ja lähialueen päiväkotien kanssa.

Pielisensuun ev.lut. srk:n lapsityöntekijät pitävät päiväkodissamme pyhäkouluhetkiä erikseen ilmoitettuina päivinä.

Päivähoidon laaja-alainen erityislastentarhanopettaja (Lelto) työskentelee päiväkodissamme säännöllisesti.

Tarvittaessa voimme tehdä yhteistyötä neuvolan, koulun, sosiaalitoimen, yms. kanssa. Näissä tilanteissa yhteistyömuodot sovitaan yhdessä vanhempien kanssa.

Varhaiskasvatussuunnitelma (Vasu)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat valtakunnallisen varhaiskasvatuksen ohjauksen väline. Vasun perusteiden tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista koko maassa, ohjata sisällöllistä kehittämistä ja luoda osaltaan edellytyksiä varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi.

Valtakunnalliseen vasuun pohjautuen laatii jokainen kunta oman vasun. Kunnan vasun pohjalta päiväkodit laativat yksikkökohtaiset vasunsa.

Jokaiselle lapselle kirjataan hoitosuhteen alussa henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä lapsen vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan kanssa. Lomakkeeseen kootaan havaintoja lapsen kehityksestä. Lapsen vasua arvioidaan säännöllisin väliajoin ja muutetaan tarvittaessa. Lapsen 4- ja 5-vuotis neuvolakäynnille täytetään lapsen kehitystä koskeva esitietolomake ja samalla käymme vanhempien kanssa vasukeskustelun.

Valtakunnallisen vasun löytää Terveiden ja Hyvinvoinnin laitoksen internet-sivuilta.

Joensuun kaupungin vasun voi lukea Joensuun kaupungin päivähoiton sivuilta: <http://paivahoito.jns.fi/> → Lomakkeet → Varhaiskasvatus/esiopetus: Joensuun kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma.

Penttilän päiväkodin vasua voi pyytää luettavaksi päiväkodin henkilökunnalta.

Esiopetussuunnitelma (EOPS)

Esiopetuksen tavoitteet ja sisällöt määritellään valtakunnallisessa esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa, johon pohjautuen Joensuun kaupunki on laatinut esiopetussuunnitelmansa. Jokainen päiväkotitoimi on tehnyt edellisen pohjalta oman esiopetussuunnitelman.

Kuusivuotiailla on oikeus osallistua maksuttomaan ja vapaaehtoiseen esiopetukseen. Esiopetusta annetaan koulupäivinä. Esiopetusta koskevat koulujen työ- ja lomaajat (Liite 3). Päivittäin esiopetusaika on **klo 8 – 12**.

Joensuussa jokaiselle esiopetuksessa olevalle lapselle laaditaan esiopetussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. Suunnitelma sisältää lapsen henkilökohtaiset kasvun, kehityksen ja oppimisen tavoitteet. Keväällä käymme läpi menneen esiopetuskauden vanhempien kanssa palautekeskustelun merkeissä.

Joensuun kaupungin esiopetussuunnitelmaan voi tutustua Joensuun kaupungin päivähoiton sivuilla: <http://koulutuspalvelukeskus.jns.fi/> → Esiopetus → Esiopetussuunnitelma → Joensuun kaupungin esiopetussuunnitelma.

Vanhempainryhmä

Vanhempainryhmä koostuu päiväkodin lasten vanhemmista ja mukana on myös päiväkodin työntekijöiden edustaja/edustajia. Ryhmään ovat tervetulleita kaikki lasten vanhemmat. Ryhmä aloittaa toimintansa alkusyksystä, mutta mukaan voi tulla milloin vain. Ryhmään kuuluminen perustuu vapaa-ehtoisuuteen.

Vanhempainryhmä vastaa toiminnastaan. Vanhempainryhmän tarkoituksena on osaltaan tukea päiväkodin kasvatustehtävää. Käytännössä vanhempainryhmässä suunnitellaan ja ollaan mukana järjestämässä tapahtumia, retkiä ja juhlia lapsille. Samalla voidaan kerätä varoja lasten toimintaa varten.

Ryhmä voi olla vanhemmille myös paikka, jossa voi keskustella lasten hoitoon ja kasvatukseen liittyvistä asioista ja olla tekemässä ehdotuksia ja ideoita päiväkodin toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Vanhempainryhmä kokoontuu yleensä ilta-aikaan. Tiedotamme kokoontumisajoista sähköpostitse.

Tervetuloa mukaan!

Päivähoidon irtisanominen

Päivähoidon irtisanominen tapahtuu Joensuun kaupungin "Hoitopaikan irtisanominen" -lomakkeella. Lomake tulee toimittaa päiväkodin johtajalle.

Lomakkeen voi tulostaa Joensuun kaupungin päivähoiton sivuilta: <http://paivahoito.jns.fi/> → Lomakkeet → Päivähoitopaikan hakeminen, muutokset ja irtisanominen: päivähoitopaikan irtisanominen. Lomakkeen saa myös päiväkodin henkilökunnalta.

Pakkasella:

Talvikengät

Villasukat

Toppavaatteet (haalari tai housut ja takki)

Topparukkaset (alle toiset käsineet)

Kypärämyssy tai kauluri

Toppahattu tai pipo

Villahaalari tai villatakki ja –housut tai fleeeväliasu

Erityistapauksissa:

Luistimet

Sukset, sauvat ja monot

Varavaatteet:

Alushousut

Sukat

Paidat

Housut

HUOM!

- Pienemmillä on hyvä olla useampi vaatekerta mukana, sillä arjen taitoja harjoitellessa vaatteet likaantuvat useasti päivässä.
- Lapsi kasvaa vuoden mittaan, tarkista vaatteiden sopivuus.
- Vaippaikäisille mukaan omat vaipat.

Liite 2

Joensuussa 2009

Suosittelavat eristämisaajat eri tartuntatauti tapauksissa

Huoltajan on hyvä tiedostaa, että lapsen poissaolotarve sairauden takia ja eristämistarve päivähoidosta taudin tarttuvuuden vuoksi ovat eri asioita. Poissaolotarve vaihtelee lapsesta ja sairaudesta riippuen, ja usein poissaolotarve on pidempi kuin eristämisaika.

Sairaus	Eristämisaika (tarttuvuuden takia)
Nielukuume eli Angiina	voinnin mukaan
Nuhakuume	0 vrk
Välikorvatulehdus	0 vrk
Nielurisetulehdus	24 tuntia lääkehoidon aloittamisesta
Hinkuyskä	5 vrk hoidon aloittamisesta tai lääkärin ohjeen mukaan
Parvorokko	0 vrk
Tuhkarokko	5 vrk ihottuman alusta
Tulirokko	24 tuntia lääkehoidon aloittamisesta
Vauvarokko	yksi kuumeeton päivä
Vihurirokko	6 vrk ihottuman alusta
Vesirokko	5 vrk ihottuman alkamisesta
Enterorokko	0 vrk
Oksennustauti	oireiden ajan
Ripuli	oireiden ajan
Ripuli, jonka aiheuttaja muu kuin virus	Tartuntatautilääkärin/hoitajan ohjeen mukaan

Silmätulehdus	riippuu oireiden voimakkuudesta, yleensä ei eristämistarvetta
Sikotauti	9 vrk rauhasturvotuksen alusta
Kihomato	ei eristystarvetta
Päätäi	hoidon ajaksi
Syyhy	hoidon ajaksi
Ontelosyyliä	0 vrk
Märkärupi	1 vrk suun kautta otettavana ja kaksi vuorokautta paikallisen antibioottihoidon aloittamisesta
Huuliherpes	0 vrk

Kirsi Könönen ja Heidi Leppänen
Opinnäytetyö, syksy 2003 P-K:n AMK, hoitotyön koulutusohjelma
Laadittu yhteistyössä Tikkamäen päiväkodin kanssa.

Liite 3

Esiopetuslukuvuosi 2011-2012

Syyslukukausi

Esiopetus alkaa ti 16.8.2011

Syysloma vko 42, ma-pe 17.-21.10.2011, ei esiopetusta

Itsenäisyyspäivä ma-ti 5.- 6.12.2011, ei esiopetusta

Syyslukukausi päättyy to 22.12.2011

Kevätlukukausi

Esiopetus alkaa ma 2.1.2012

Loppiainen pe 6.1.2012, ei esiopetusta

Talviloma vko 10, ma-pe 5.-9.3.2012, ei esiopetusta

Pääsiäinen pe-ma 6.-9.4.2012, ei esiopetusta

Vappu ma-ti 30.4.-1.5.2012, ei esiopetusta

Helatorstai to-pe 17.-18.5.2012, ei esiopetusta

Esiopetus päättyy to 31.5.2012

Liite 4

Internet-linkkejä

<http://kasvunkumppanit.thl.fi>

→ lasten, nuorten ja perheiden palvelut

www.lapsiasia.fi

www.liekku.fi

www.mll.fi

<http://papunet.net>

www.vanhempainliitto.fi